

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย

อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

PARTICIPATION TECHNIQUE OF NONG SARAI COMMUNITY,
NONG SARAI SUB-DISTRICT, PHANOM THUAN DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE

T143531

สมกมล เชื้อพันธ์

SOMKAMON CHUAPHAN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 143531
วันเดือนปี 10 ส.ค. 2559

b. 10800053
i.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต(พัฒนาการเกษตร)

ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

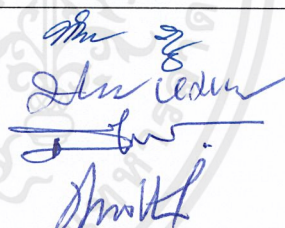
พ.ศ. 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

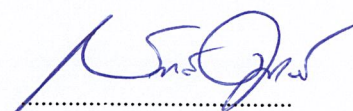
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
PARTICIPATION TECHNIQUE OF NONG SARAI COMMUNITY,
NONG SARAI SUB-DISTRICT, PHANOM THUAN DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE

นักศึกษา นายสมกมล เชื้อพันธุ์
รหัสประจำตัว 55040629
ปริญญา วิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร	
รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ	
ผศ.ลือพงษ์ ลือนาม	
ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์	

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร
เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2559

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คุณาสวรรค์เวช
กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา)

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
นักศึกษา	นายสมกมล เชื้อพันธ์
รหัสประจำตัว	55040629
ปริญญา	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2559
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วม ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วม และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ใน การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน บริบทชุมชน และศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนโดยใช้ เทคนิค การวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บแบบสอบถามจากสมาชิกชุมชนจำนวน 135 คนไว้ก่อน

ผลการศึกษาพบว่า เทคนิคที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมี 5 เทคนิคคือ 1) เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม 2) เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก 3) เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัล 4) เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรม 5) เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน ในส่วนปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมมี 2 ปัญหา คือ 1) การทะเลาะกันระหว่างผู้นำในชุมชน 2) ปัญหาหนี้สินในหมู่บ้าน และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่ายพบว่า ในภาพรวมสมาชิกชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.26) และหากพิจารณาในรายละเอียดพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.54) ส่วนด้านการตัดสินใจและวางแผนและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.21 และค่าเฉลี่ย 4.03) ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

ปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำชี้แนะ ตลอดจนช่วยแก้ปัญหา ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่ดีแก่ข้าพเจ้า

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ทิพวรรณ ลิ้มงูร รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ และ ผศ.เลื่อนพงษ์ ลีอนาม กรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะจนในที่สุดทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ ขอขอบพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ข้าพเจ้า

ขอขอบคุณ นายพลวิศ วรรณะ นายแรม เชียงกา นายบุญมี เนตรสว่าง นางบุญนำ ผิวผ่อง นางสาวจุฑารัตน์ มั่นศรีจันทร์ นางญาณี เชียงกา นางสาวถวัลย์ เชียงฉิน นางสาวกวี จิตนิยม นางสาววรกาญจนา แก้วประสาน นางธัญมน วัลลา นายบุญชู สมคิด นายจรัญ เสือผู้ นางสาวสังเวียน โพธิ์ศรี และสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีที่ได้ให้การสนับสนุนวิจัยนี้

สุดท้ายต้องขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาจนกระทั่งสู่ความสำเร็จในวันนี้

สมกมล เชื้อพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	IV
สารบัญภาพ.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา.....	2
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วม.....	5
2.2 ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ.....	11
2.3 บริบทชุมชนหนองสาหร่าย.....	12
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	21
3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	21
3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	23
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	25
4.1 เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย.....	25
4.2 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย.....	34
4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย.....	35
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	45
5.1 สรุปผลการศึกษา.....	45
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

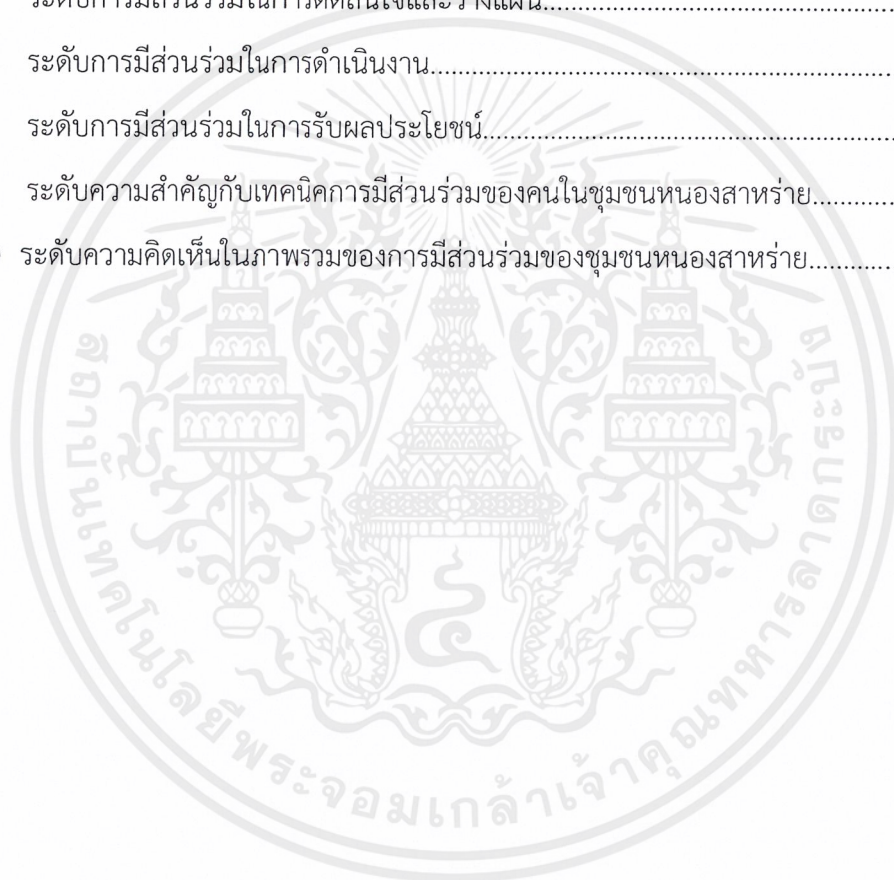
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	50
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก.....	54
ประวัติผู้วิจัย.....	64

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	เกณฑ์/ตัวชี้วัดความดี/คนดี ตามยุทธศาสตร์ชุมชนอยู่ดีมีสุข.....26
4.2	การมอบสวัสดิการให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองสาหร่าย.....31
4.3	ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย.....36
4.4	เทคนิคการมีส่วนร่วมที่ได้ผลจากการปฏิบัติจริงของชุมชนหนองสาหร่าย.....37
4.5	สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย.....38
4.6	ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน.....39
4.7	ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน.....41
4.8	ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....42
4.9	ระดับความสำคัญกับเทคนิคการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหนองสาหร่าย.....43
4.10	ระดับความคิดเห็นในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย.....44

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
4.1	ศักราชภาพของผู้นำชุมชน.....	33
4.2	ระบบแผนแม่บทชุมชน.....	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความสำคัญของการศึกษา (Statement of the Problem)

การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดการ พัฒนา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จนั้นจึงต้องมีการร่วมมือกัน โดยอาจจะมีแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมของแต่ละคนซึ่งจะแตกต่างกันไป โดยการมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มี ส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้า มามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาลดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการ พัฒนาที่แท้จริง (เฉลิว บุรีภักดี และคณะ. 2545) การพัฒนาประเทศให้มั่นคง สังคมสงบสันติ และ ประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกที่ คาดการณ์ได้ยากและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงทั้งการเมืองในประเทศ วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง และส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง การมีส่วนร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากในประเทศกำลังพัฒนาต้องการ ความเป็นปึกแผ่นของชาติจะกระจายอำนาจได้ยาก การกระจายอำนาจจะต้องเกิดจากประชาชนที่มีความ รับผิดชอบ และความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐบาลมอบให้ประชาชน การมอบความ รับผิดชอบให้แก่ประชาชนปกครองตนเองจึงเป็นวิถีทางที่แน่นอนที่สุด ที่จะทำให้ประชาชนเกิดความ รับผิดชอบได้ ประชาชนจะได้มีข้อผูกมัดในสิ่งที่พวกตนทำและเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง (ชินรัตน์ สม สืบ. 2539) การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการพัฒนาปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้ มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น ยินยอมปฏิบัติตาม และรวมถึงตกลงยอมรับ ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ (วันชัย วัฒนศัพท์. 2553) ฉะนั้นการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกด้าน ทุกคนที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องร่วมมือกันปฏิบัติ ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาประเทศให้มั่นคงจึงต้องเริ่มต้นจาก คน กลุ่ม ชุมชน จนไปถึงระดับกระทรวง ซึ่งผู้ทำวิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาส่งเสริมชุมชนให้เกิดความ ร่วมมือของคนในชุมชนจนสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถปรับตัวกับกระแสการเปลี่ยนแปลง เช่น ชุมชนสามารถพึ่งพาอาศัยตนเองได้โดยไม่ต้องเรียกร้องความช่วยเหลือที่เกินความจำเป็นจากภาครัฐ หรือเอกชน รวมถึงการอาศัยซึ่งกันและกันของคน หรือกลุ่มในชุมชนที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความ เป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งนี่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศให้มั่นคงได้

ชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นชุมชนที่ ประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน แห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งสามารถดูได้จาก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รางวัลที่ได้รับมากมายจากทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ซึ่งการรวมตัวกันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็ง เกิดอำนาจในการต่อรอง เกิดความมั่นคงขึ้นอันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้โดยเร็ว และแต่ละหมู่จะมีสินค้าที่เป็นจุดขายของตัวเองซึ่งจะมีประเภทและการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกันออกไป สินค้าของแต่ละหมู่นั้นก็ได้สร้างรายได้ให้กับทางชุมชนเป็นจำนวนมาก รวมถึงการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจึงทำให้คนในชุมชนทำงานอยู่ภายในชุมชน ไม่ทิ้งบ้านเกิดของตัวเองถือว่าการปลูกจิตสำนึกรักบ้านเกิดที่ดี โดยชุมชนมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นจุดศูนย์กลางของการขายสินค้า และการทำกิจกรรมภายในชุมชนร่วมกันอีกด้วย ซึ่งภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงมีบุคลากรที่เป็นผู้นำของคนในชุมชนคอยปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาชุมชนในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ชุมชนหนองสาหร่ายได้เปิดให้ชุมชนอื่นเข้ามาดูกระบวนการดำเนินงานต่างๆของชุมชน และการจัดการให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีชุมชนต่างๆให้ความสนใจมาศึกษาเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นผู้วิจัยสนใจศึกษา เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ที่ทำให้เป็นชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาสรุปเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์และเป็นตัวอย่างให้ชุมชนอื่นสามารถเป็นชุมชนที่ประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนได้โดยง่าย อันเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้มั่นคง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1.2.1 เพื่อศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

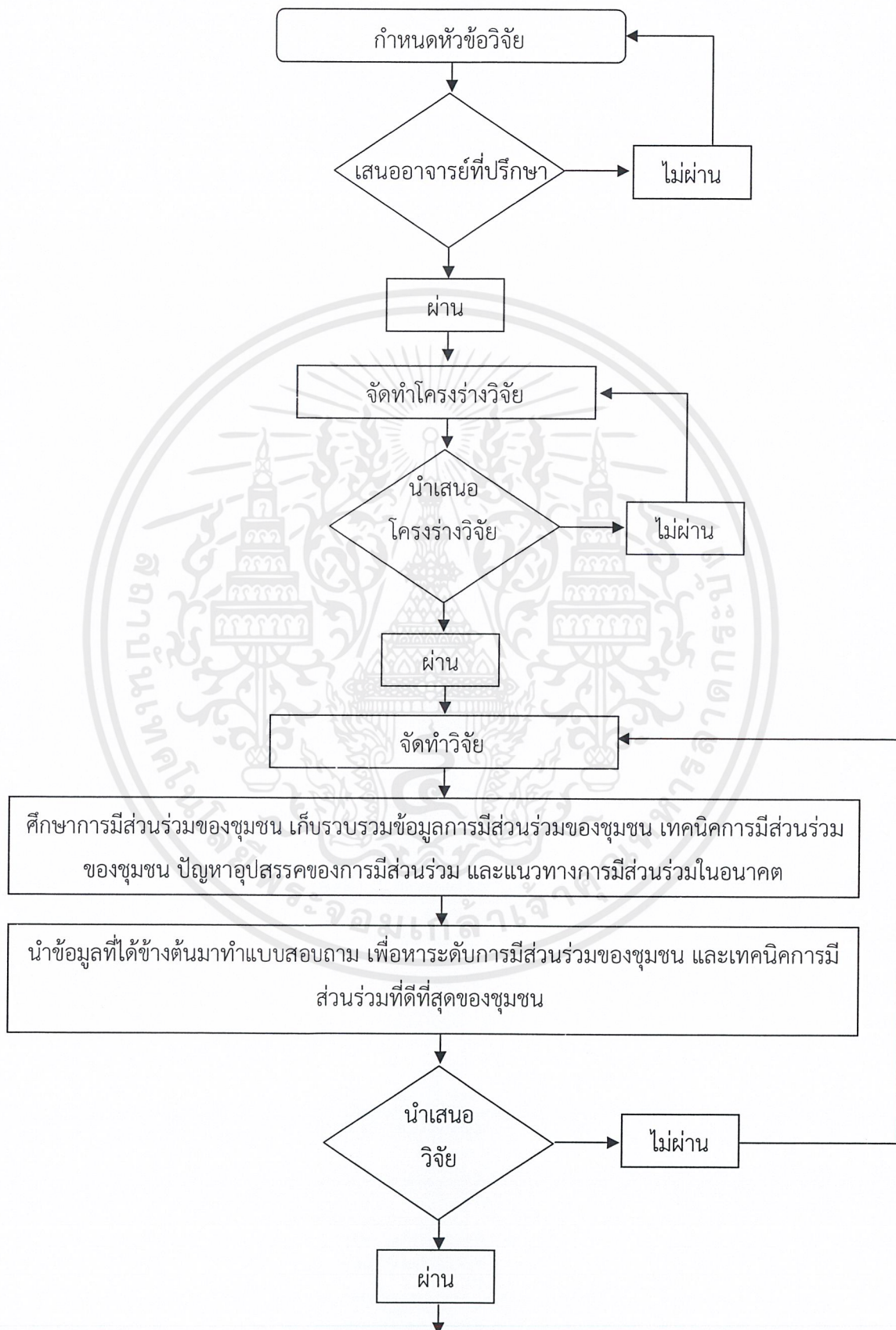
1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1.2.3 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1.3 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ระยะเวลาการรวบรวมเก็บข้อมูลเดือนมิถุนายน 2558 – มีนาคม 2559

1.4 ขั้นตอนการศึกษา (Process of the Study)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้จัดทำวิจัยฉบับสมบูรณ์ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา (Definition)

การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม และองค์กรในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

เทคนิคการมีส่วนร่วม คือ กลวิธีต่างๆที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน หรือการกระทำต่างๆ ในการมีส่วนร่วมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

สมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย คือ สมาชิกกลุ่มทุกกลุ่ม ภายในชุมชนหนองสาหร่าย ตำบล หนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และการสร้างความร่วมมือไว้ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วม

2.2 ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ

2.3 บริบทชุมชนหนองสาหร่าย

2.4 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเรื่องการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านซึ่งให้ความหมายไว้อย่างคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมหมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจโดยกระทำการดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพคือถูกจังหวะและเหมาะสมกับทั้งกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์เชื่อถือได้ แสดงว่าการมีส่วนร่วมเป็นผลของความร่วมมือร่วมใจ การประสานงาน และความรับผิดชอบ

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน (2531) ได้ให้ความแตกต่างระหว่างการร่วมมือและการมีส่วนร่วมโดยระบุว่า การมีส่วนร่วมจะต้องคู่กับความรู้สึกเป็นเจ้าของ คนอื่นที่เข้าร่วมนั้น ถือว่าเป็นการให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาชนบท อันได้แก่ การศึกษาและวิเคราะห์ชุมชน การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การเลือกวิถีและการวางแผนในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานตามแผน และขั้นสุดท้ายคือการประเมินผล ในความหมายที่กว้าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทหมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจในกิจกรรมของโครงการดำเนินงานพัฒนาชนบททุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล

วิฑูรย์ ปัญญากุล (2535) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนผู้ได้รับประโยชน์หรือ ผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนามีสติธิในการกำหนดทิศทางของการพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทรศนะของการพัฒนาชนบทว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการได้แก่ มีส่วนร่วมในการระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการตัดสินใจในการให้สรรพยากรสนับสนุนโครงการ และการร่วมมือกับองค์กร หรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

เฉลียว บุรีภักดิ์ และคณะ (2545) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่หมายความเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิด หรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ มีกิจกรรม และวิธีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนาไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิด หรือโครงการของตน

ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มและองค์กรในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

วันชัย วัฒนศัพท์ (2553) กล่าวว่าการทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติตาม และรวมถึงตกลงยอมรับ ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ

2.1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

Ramos and Fletcher (1982) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. เป็นเครื่องชี้ว่าการตัดสินใจของรัฐบาลมาจากความต้องการของประชาชน
2. เพิ่มความรับผิดชอบและเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบได้ของรัฐที่มีต่อประชาชน
3. ช่วยในการสร้างแผนต่างๆที่ดีกว่าเดิม
4. เพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
5. สร้างการสนับสนุนให้กับหน่วยวางแผน

ชินรัตน์ สมสืบ (2531) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการการพัฒนา เช่น การมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาชุมชน กระบวนการพัฒนาชุมชน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องใช้ในงานพัฒนาชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และคนก็มีส่วนสำคัญที่สุด เพราะ คนเป็นศูนย์กลางหลักในการพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาไปในทางที่ดี การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการพัฒนาชนบท ไม่มีประเทศไหนที่พัฒนาโดยปราศจากการร่วมมือของประชาชน

ชินรัตน์ สมสืบ (2539) ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ในประเทศกำลังพัฒนา การกระจายอำนาจมักไม่ได้การยอมรับจากผู้กุมอำนาจส่วนกลาง และมักมีคนพูดว่า การรวมอำนาจนำมาซึ่งภาวะสมบูรณาธิปไตย และจะทำลายการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนา อย่างไรก็ตามมีผู้กล่าวว่า การกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์ ก็จะนำมาซึ่งภาวะอนาธิปไตย โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา ที่ต้องการความเป็นปึกแผ่นของชาติจะกระจายอำนาจได้ยาก การกระจายอำนาจจะต้องเกิดจากประชาชนที่มีความรับผิดชอบ และความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐบาลมอบให้ประชาชน การมอบความรับผิดชอบให้แก่ประชาชนปกครองตนเองจึงเป็นวิถีทางที่แน่นอนที่สุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบได้ ประชาชนจะได้มีข้อมูลมืดในสิ่งที่พวกตนทำ และเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตัวเอง ฉะนั้นในแต่ละประเทศจึงต้องแสวงหาจุดสมดุลเชิงพลวัต ระหว่างการกระจายอำนาจและรวมอำนาจ และมีข้อสรุปสุดท้ายว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆด้าน ทั้งจากด้านบน ด้านล่าง และด้านข้าง จึงต้องให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

สาคร มหาหิงค์ (2556) อ่างถึง บัณฑร อ่อนดำ และ สามารถ ศรีจันงค์ (2544) ซึ่งได้กล่าวไว้ในกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมนั้นเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของนักพัฒนาตนเองและ การเรียนรู้ร่วมกับองค์กรชุมชน หลักการสำคัญในการปฏิบัติการร่วมกับประชาชนที่สำคัญมี ดังนี้

1. การจัดความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยต่างฝ่ายควรมีความตระหนัก ความต้องการของตนเอง และสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้ รวมทั้งองค์กรชุมชนควรตระหนัก ในความเป็นเจ้าของ ต้องการคิดเอง ทำเอง กำหนดเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนที่คอยกำกับ กำหนดให้เกิดบทบาทการทำงานที่เหมาะสม ตามศักยภาพ และเป็นที่พอใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย

2. การมีอิสระไม่ครอบงำ การให้อิสระภาพในการคิด และการแสดงออกโดยไม่มีอคติ และไม่นำความคิดความเชื่อของตนมาวัด หรือตีคุณค่า หรือชักจูงครอบงำให้เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความเชื่อมั่น ในศักยภาพ ฐานความรู้ ภูมิปัญญา และประวัติศาสตร์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชน ที่จะป็นฐานพลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองต่อไป

3. การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม ในชุมชนหนึ่งๆ ย่อมประกอบด้วยความแตกต่างหลากหลาย ทั้งด้านฐานะ เพศ วัย สถานะทางสังคม ฯลฯ การสร้างโอกาสเปิดพื้นที่ทางสังคม อย่างเท่าเทียม ในการให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิด ศักยภาพ ความรู้ และร่วมมือบทบาทดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้งานที่ดำเนินไปนั้นไม่กระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และส่งผลกระทบไปสู่คนทุกส่วนในชุมชน ในสังคมอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม

4. การมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทุกขั้นตอน การดำเนินงานพัฒนาตามโครงการพัฒนาหนึ่งนั้น มีกระบวนการขั้นตอนที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน หลายครั้งที่เราพบว่า โครงการพัฒนาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเมื่อถึงขั้นดำเนินการแล้ว มักเกิดปัญหาความขัดแย้ง และสร้างผลกระทบต่อชุมชนมากมายตามมา รวมทั้งการให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งหน่วยงานทั้งหลายที่เข้ามาดำเนินงานร่วมกับชุมชน มักอ้างเสมอว่า ได้เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้ว โดยการเชิญตัวแทนของชุมชนเข้าร่วมประชุม และร่วมกิจกรรม ในขณะที่โครงการที่ดำเนินการไปนั้นผ่านการวางแผน และตัดสินใจมาแล้ว โดยที่ชุมชนไม่มีโอกาสรับรู้มาก่อน แต่เป็นเพียงผู้ร่วมในบางส่วนที่กำหนดโดยเจ้าของโครงการนั้น

สรุปได้ว่า หลักสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา คือ การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาสให้มีความเป็นอิสระไม่ครอบงำ การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างแท้จริง

ดังนั้นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนา ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดการ พัฒนา เพื่อให้เกิดผลสำเร็จนั้นจึงต้องมีการร่วมมือกัน

2.1.3 แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วม

จรรยาพร ธรณินทร์ (2550) ได้กล่าวว่าขั้นตอนของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือมี 8 ขั้นตอนดังนี้

1. ทำให้รู้สึกถึงความเร่งด่วนที่ต้องมีเครือข่าย ประเมินสถานการณ์ด้านต่างๆที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเครือข่ายความร่วมมือ ชี้ให้เห็นวิกฤตและโอกาสทางเลือกของความสำเร็จ
2. ก่อรูปกลุ่มแกนนำเครือข่ายความร่วมมือรวมตัวกันของคนและกลุ่มที่มีพลังพอที่จะขับเคลื่อนความร่วมมือ ทำกิจกรรมร่วมกันของแกนนำในลักษณะทีม
3. สร้างจินตภาพ/วิสัยทัศน์ความร่วมมือ กำหนดกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ
4. แผ่ขยายการรับรู้และยอมรับในวิสัยทัศน์ใหม่ ใช้ทุกช่องทางในการสื่อวิสัยทัศน์ใหม่และกลยุทธ์กลุ่มแกนนำทำเป็นตัวอย่าง
5. ขับเคลื่อนการกระทำระหว่างหน่วยงาน ลดอุปสรรคเปลี่ยนระบบและโครงสร้างที่บั่นทอนการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม “ความคิดใหม่ การกระทำใหม่ที่ดี”
6. ชื่นชมความสำเร็จที่ละเล็กละน้อย กำหนดและชื่นชมการปรับปรุงผลงานที่เริ่มเกิดขึ้น ชื่นชมสรรเสริญคนที่ปรับปรุงตนเองสร้างกระแสความเชื่อในความสำเร็จแม้จะเป็นเรื่องเล็ก
7. ผนึกกำลังผลความสำเร็จก่อตัวเป็นคลื่นของการเปลี่ยนแปลง เมื่อความคิดเริ่มเคลื่อนเปลี่ยน รีบปรับระบบโครงสร้างและนโยบายให้คล้อยตาม ตอกย้ำความเชื่อมั่นด้วยโครงการใหม่ และแกนนำการเปลี่ยนแปลงหน้าใหม่
8. ปลุกฝังแนวทางการทำงานแบบเครือข่ายให้เป็นวัฒนธรรม ผลงานที่ดีมาจากความร่วมมือและการยึดจุดมุ่งหมายร่วมกัน ผนวกกับการมีภาวะผู้นำที่ดีและการจัดการที่ดี เชื่อมโยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้เห็นว่าพฤติกรรมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน นำไปสู่ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ ร่วมกัน
คิดค้นกลไกและหนทางที่พัฒนาภาวะผู้นำ และการสร้างผู้นำเครือข่ายความร่วมมือรุ่นใหม่

ดังนั้นทั้ง 8 ข้อนี้เป็นเพียงปัจจัยเบื้องต้นในการสร้างทีมเพื่อประสานการมีส่วนร่วม
ในองค์กร ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้องค์กรก้าวหน้าต่อไป

Jeff Bezos (2015) ผู้ก่อตั้ง amazon.com ได้ตั้งทฤษฎีที่น่าสนใจมากขึ้นมาทฤษฎีหนึ่งนั่น
ก็คือ "Two pizza rule" ทฤษฎีนี้บอกว่าจำนวนคนทำงานในทีมหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนคนที่สามารถ
ทานพิซซ่าได้สองถาด นั่นเพราะว่าจำนวนนี้เป็นจำนวนที่เหมาะสมให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและ
สัมพันธภาพในทีมที่มีจำนวนคนไม่มากจะคล่องตัวและว่องไวกว่า แต่ในองค์กรใหญ่ๆเราไม่สามารถ
จ้างพนักงานจำนวนเท่านี้มาทำงานที่มีหลายส่วนได้ การประสานความร่วมมือเพื่อลดขั้นตอนความ
ยุ่งยากของการสื่อสาร ขจัดปัญหาความขัดแย้งในหน่วยงานจึงมีความจำเป็น

1. สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในองค์กร ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นสิ่งที่ช่วยให้การ
ดำเนินงานในองค์กรราบรื่น การพูดคุย ประสานงานในแต่ละหน่วยงานล้วนมีผลมาจากความสัมพันธ์
ทั้งสิ้น ซึ่งผู้บริหารสามารถสนับสนุนให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กรได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น
การจัดกิจกรรมสัมพันธ์ร่วมกัน เปิดพื้นที่ให้พนักงานทำความรู้จักกัน
2. สร้างแบบอย่างของความร่วมมือและการมีส่วนร่วม สร้างแบบอย่างค่านิยม
องค์กรให้เกิดพฤติกรรมทางบวกที่จะส่งผลดีต่อการสร้างความร่วมมือในองค์กร และชี้ให้เห็นว่าหาก
สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นกับองค์กรแล้วจะมีผลดีต่อการปฏิบัติงานและพนักงานในองค์กรอย่างไร
3. สร้างวัฒนธรรมของการแบ่งปัน ไม่ใช่เพียงการให้ของขวัญ แต่เป็นการให้
คำปรึกษา คำแนะนำ การช่วยเหลือในการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมถึงชื่นชมกันและกัน ให้กำลังใจกัน
ในการทำงาน
4. ส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในการทำงาน ให้เกิดความชำนาญในทักษะงานที่ทำ เพื่อ
พร้อมที่จะทำงานในส่วนของคุณได้อย่างราบรื่นและส่งเสริมให้พนักงานมีทักษะการสื่อสาร การสร้าง
ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
5. สร้างความแข็งแกร่งในองค์กร ให้เกิดการถ่ายทอดทักษะการทำงานในส่วนต่างๆ
ได้และจะดียิ่งขึ้นหากได้รู้และเข้าใจในแนวทางการทำงานในส่วนต่างๆ รู้ปัญหาและอุปสรรคที่มีร่วมกัน
6. สร้างผู้นำที่เข้มแข็งและมีส่วนผลักดันด้านความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ซึ่งไม่ได้
หมายถึงเฉพาะหัวหน้างานเองเท่านั้น แต่เป็นผู้นำตามธรรมชาติในการสร้างความคิดทางบวก สาน
สัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและคอยผลักดัน คอยช่วยให้บรรยากาศในการทำงานร่วมกันดีขึ้น หรืออาจจะ
เป็นผู้นำในการสร้างโครงการอบรมผู้อาสาผู้มีส่วนร่วมในคณะทำงานรับผิดชอบโครงการสร้าง
ความสัมพันธ์ทีมงาน อบรมTeam Building เป็นต้น
7. เชื่อมมัน ไว้วางใจ ความเชื่อใจระหว่างกันช่วยให้การร่วมมือประสบความสำเร็จ

8. เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เมื่อแต่ละส่วนงานต่างเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน เห็นความสำคัญในหน้าที่ที่ท่าว่ามีความสำคัญอย่างไร ย่อมทำให้ความร่วมมือในการทำงานประสบความสำเร็จ

2.1.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

เรณูมาศ รักษาแก้ว (2557) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ 8 ข้อคือ

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชน จะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่
2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม จะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด
3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพัน อย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่ม
4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขา ก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ
5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้
6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่ โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน
7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะรับรู้ถึงความห่วง ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้
8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น การสูญเสียเวลาในการปฏิบัตินั้นจะลดลงเนื่องจากการมีส่วนร่วมปฏิบัติไม่ได้ปฏิบัติอยู่แค่คนเดียวหรือกลุ่มเดียว จึงส่งผลให้เมื่อการตัดสินใจนั้น ได้รับการยอมรับจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นนั้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้

2.2 ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ

วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2539:66) ความร่วมมือเป็นกลไกทางการบริหารอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน ระดมความคิด ระดมภารกิจเพื่อใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นช่องทางในการปรับตัวเข้าหากันระหว่างองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องรับสภาพความเป็นจริงที่ว่าองค์กรหรือหน่วยงานใดๆก็ตามโดยตัวของมันเองแล้ว ทรัพยากรและศักยภาพที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอที่จะบรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องประสานงานและสร้างเครือข่ายการทำงาน ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ คือ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ความจริงใจ การให้เกียรติและการเชื่อถือกันของทั้งสองฝ่าย

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) ดังนั้นปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จได้ จึงต้องมีการประสาน ในเรื่องต่างๆดังนี้

1. การทำความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายร่วมกัน
2. การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข รวมทั้งวางแผนปฏิบัติและอำนวยความสะดวกในทรัพยากรร่วมกัน
3. การจัดระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
4. การที่ผู้บริหารระดับสูงควรส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในการประสานงาน และทำงานร่วมกันของทั้งสองฝ่าย
5. การพัฒนาภายใต้ความร่วมมือ การยอมรับอิสระของแต่ละองค์กร ในการกำหนดกิจกรรมในส่วนความรับผิดชอบของตน และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยยึดเป้าหมายการทำงานมากกว่าวิธีการ

การดำเนินความร่วมมือนั้น ทั้งสองฝ่ายควรจัดทำข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นทางการ ซึ่งกำหนดหรือระบุบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายชัดเจน และรับทราบร่วมกันทั้งสองฝ่ายรวมทั้งมีกรอบเวลาการปฏิบัติการ มีตัวบ่งชี้ความก้าวหน้า และลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการความร่วมมือ ข้อตกลงนี้ควรกำหนดขึ้นให้ชัดเจน ไม่ซับซ้อน และคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วม ไม่ใช่เป็นการให้การอุดหนุนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

ดังนั้นปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ความเข้าใจร่วมกัน ความเชื่อถือซึ่งกันและกัน ความจริงใจ การสร้างข้อตกลงร่วมกัน การวางแผนการดำเนินงาน และเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน และภาวะผู้นำขององค์กร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 บริบทชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

เทศบาลตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี (2555) ได้ให้ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

2.3.1 ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลหนองสาหร่าย ตั้งอยู่เลขที่ 169 หมู่ที่ 1 บ้านสระลุมพุก ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวนจังหวัดกาญจนบุรี เทศบาลตำบลหนองสาหร่ายตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ห่างจากอำเภอเป็นระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เดิมได้รับจัดตั้งตามลักษณะปกครองท้องที่ในเขตตำบลดอนเจดีย์ และได้ประกาศจากกระทรวงมหาดไทยตั้งเป็นตำบลหนองสาหร่าย เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2535 ได้รับจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย ชั้น 5 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ต่อมาได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลหนองสาหร่าย เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นเทศบาลขนาดเล็ก

2.3.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลพนมทวนและตำบลพังตรุ
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลตะคร้ำเอน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลอุโลกสีห์หมื่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลดอนเจดีย์

2.3.3 เนื้อที่

เทศบาลตำบลหนองสาหร่าย มีเนื้อที่รับผิดชอบประมาณ 15,247 ไร่ หรือประมาณ 26.95 ตารางกิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันตำบลหนองสาหร่ายครอบคลุม 9 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านสระลุมพุก
- หมู่ที่ 2 บ้านโกรกยาว
- หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรึก
- หมู่ที่ 4 บ้านหนองซุย
- หมู่ที่ 5 บ้านปลักเขว่า
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองทราย
- หมู่ที่ 7 บ้านหนองแหน
- หมู่ที่ 8 บ้านใหม่พัฒนา
- หมู่ที่ 9 บ้านหนองสาหร่าย

2.3.4 ภูมิประเทศ

ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบ ลักษณะ เป็นดินปนทรายและมีคลองส่งน้ำส่งทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

2.3.5 ข้อมูลกลุ่ม

ตำบลหนองสาหร่ายเป็นตำบลที่มีการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นเป็นของตนเองอย่างหลากหลาย ซึ่งถือเป็นการระดมทรัพยากร ระดมความคิดที่มีอยู่ในแต่ละตำบล พร้อมทั้งร่วมกันคิด ร่วมกันทำจนกระทั่งก่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่างๆ โดยมีแนวคิดเบื้องต้นของการสร้าง ผลิตภัณฑ์ขึ้นเพื่อเป็นการแก้ปัญหาความยากจนโดยการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ซึ่งในตำบลหนองสาหร่ายนั้นประกอบด้วยทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านก็มีการทำผลิตภัณฑ์ของตนเองตาม ประชาชาติของหมู่บ้านนั้นๆคือ

1. หมู่ที่ 1 บ้านสระลุ่มพุก มีโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด เนื่องจากชาว ตำบลหนองสาหร่ายประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ การสนับสนุนให้คนในตำบลหันมาใช้ปุ๋ย อินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมีนั้นจึงนับเป็นการช่วยลดการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ อีกทั้งยัง เป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย ซึ่งในปัจจุบันคนในตำบลหนองสาหร่ายนั้นเริ่มให้ ความสำคัญกับการหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์กันมากขึ้นโดยมีการใช้ร่วมกับปุ๋ยเคมีที่เคยใช้อยู่เป็นประจำ อัน นับเป็นการช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้ในระดับหนึ่งทีในอนาคตอาจจะนำไปสู่การเลิกใช้ปุ๋ยเคมีได้เมื่อ สภาพดินกลับมา มีความสมบูรณ์จากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

2. หมู่ที่ 2 บ้านโกรกยาว มีโรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทอง เนื่องด้วยการ ตระหนักถึงรายจ่ายที่คนในชุมชนจ่ายออกนอกชุมชนเพื่อซื้อน้ำดื่มเพื่อการบริโภคต่อปีนั้นมีจำนวน มาก จึงคิดที่จะผลิตน้ำดื่มขึ้นเป็นของชุมชน เพื่อให้คนชุมชนได้ซื้อน้ำบริโภคในราคาถูก เงินภายใน ชุมชนไม่รั่วไหลออกภายนอก ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วย ทั้งนี้ได้มีการเปิดโอกาสให้ทุก คนในชุมชนได้เข้าร่วมถือหุ้นโรงงานน้ำดื่มและได้รับเงินปันผล อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าการถือ หุ้นโรงงานน้ำดื่มยังมีเฉพาะภายในหมู่ที่สองเท่านั้นเพราะยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านคนอื่นๆใน ตำบลเข้าถือหุ้น ซึ่งหากมีการเปิดโอกาสให้คนทั้งตำบลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการถือหุ้นได้ก็จะเป็นการ ช่วยส่งเสริมให้คนหนองสาหร่ายทั้งตำบลมีความตระหนัก และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงงานน้ำดื่ม ของตนเอง อันเป็นการช่วยส่งเสริมความมีเสถียรภาพของโรงงานน้ำดื่มเองและความมั่นคงด้านน้ำเพื่อ การบริโภคของคนหนองสาหร่ายที่จะมีอย่างแพร่หลายในตำบล

3. หมู่ที่ 3 บ้านหนองปรึก มีธนาคารขยะ เนื่องด้วยการมองเห็นปัญหาขยะ ที่มีมากในชุมชน อีกทั้งในการขายขยะผ่านพ่อค้าคนกลางนั้นอาจทำให้คนในชุมชนไม่ได้ประโยชน์ เท่าที่ควร จึงคิดก่อตั้งธนาคารขยะขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนที่มีขายขยะนั้นได้มีส่วนร่วมในการเป็น เจ้าของรวมไปถึงการได้รับเงินปันผลเพื่อเป็นการตอบแทนด้วย นอกจากนี้ยังมีร้านค้าชุมชน ที่จัดตั้ง ขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนซื้อสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันได้อย่างสะดวกในราคาที่เป็นธรรม อีกทั้งมี การปันผลให้กับสมาชิกและยังเป็นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนอีกด้วย ในส่วนของธนาคารขยะนั้น พบว่าข้อจำกัดของการที่มีการดำเนินการในชุมชนหมู่ 3 เป็นสำคัญส่งผลให้การจัดการเรื่องขยะมี เฉพาะในหมู่ 3 เท่านั้นทั้งที่การบริหารจัดการขยะนั้นจะมีการดำเนินการขยายผลสู่การดำเนินการทั้ง ตำบลเนื่องจากปัญหาขยะเป็นปัญหาใหญ่ และมีผลกระทบต่อระบบทรัพยากรธรรมชาติและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งแวดล้อมซึ่งคนทั้งตำบลน่าจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ส่วนร้านค้าชุมชนนั้นก็นับว่ามีผลการดำเนินงานที่น่าพอใจในระดับหนึ่งหลังจากที่ในอดีตขาดการดูแลและบริหารจัดการด้านการบัญชี แต่ในปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านได้ให้ความสำคัญและเข้ามาดูแลทำให้การบริหารจัดการดูเป็นกิจจะลักษณะ และมีมาตรฐานมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีส่วนที่น่าจะได้มีการดำเนินการเพิ่มเติมคือการส่งเสริมให้เกิดการจำหน่ายสินค้าของชุมชนในร้านค้าชุมชนให้มากขึ้น รวมทั้งการจัดระเบียบร้านค้าให้มีความสะอาดเป็นระเบียบมากขึ้นเพื่อดึงดูดให้มีผู้เข้ามาใช้บริการมากขึ้น

4. หมู่ที่ 4 บ้านหนองขุย มีการจัดตั้งสถาบันการเงินและธนาคารความดี ซึ่งนับเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อคนในชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนของระบบบริหารจัดการที่มีระบบที่ดีเพื่อจุดมุ่งหมายคือการใช้ความดีในการเข้าถึงแหล่งทุน และเป้าประสงค์เพื่อเป็นการขจัดหนี้สินของคนในชุมชนให้หมดไป การเกิดสถาบันการเงินของชุมชนถือเป็นการแสดงให้เห็นถึงรูปธรรมในการพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริงของคนหนองสาหร่าย อย่างไรก็ตามในส่วนของธนาคารความดีซึ่งเป็นนวัตกรรมทางความคิดที่มีความก้าวหน้ามากที่นำมาเป็นตัวชี้วัดในการเข้าถึงแหล่งทุนอันเป็นแนวคิดในการนำเงินเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนนั้นยังคงต้องมีการพัฒนาต่อไปอีก เนื่องจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังคงมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมอยู่ และชาวบ้านบางส่วนก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจส่งผลให้การเข้าถึงแหล่งทุนโดยใช้ความดีนั้นยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร และอุปสรรคอีกประการหนึ่งคือคำว่า “ความดี” นั้นเป็นสิ่งที่เป็นามธรรมซึ่งหาตัวชี้วัดได้ยากแม้จะมีการกล่าวว่าเป็นการวัดโดยการตรวจสอบดูแลกันเองของชาวบ้านผ่านการประชาคมแต่ก็ยังมีข้อจำกัดในสังคมที่มีความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติอย่างสังคมไทย

5. หมู่ที่ 5 บ้านปลักเขว้า มีการทำน้ายาอเนกประสงค์ (น้ายาล้างจาน และน้ายาซักผ้า) ใช้เองและจำหน่าย เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในส่วนของผู้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้มีต้นทุนที่น้อยลงและเพื่อเป็นการสร้างรายได้

6. หมู่ที่ 6 บ้านหนองทราย มีศูนย์การเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เป็นสถานที่ศึกษาดูงาน เผยแพร่ความรู้ให้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน

7. หมู่ที่ 7 บ้านหนองแห่น มีหมอดินผู้ผลิตน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และไม่ทำลายระบบสุขภาพ

8. หมู่ที่ 8 บ้านใหม่พัฒนา มีผลิตภัณฑ์กล้วยอบเนยและเบเกอรี่ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน การทำผลิตภัณฑ์กล้วยอบเนยนั้นพบว่ามีข้อจำกัดในแง่ของการรวมกลุ่มนั้นค่อนข้างจะลดความสำคัญลงจนการดำเนินการในปัจจุบันเป็นการดำเนินการในลักษณะของการเป็นกิจกรรมในครัวเรือนที่ไม่ได้ใช้กระบวนการกลุ่มและในส่วนของเบเกอรี่ก็มีข้อจำกัดในส่วนของการเก็บเค้กที่ต้องใช้ห้องควบคุมอุณหภูมิแต่ปัจจุบันยังไม่มีส่งผลให้การดำเนินการของร้านเบเกอรี่ทำได้ไม่ต่อเนื่องและสามารถทำเบเกอรี่จำหน่ายได้เฉพาะช่วงที่มีลูกค้าสั่งเท่านั้น

9. หมู่ที่ 9 บ้านหนองสาหร่าย มีผลิตภัณฑ์ไม้กวาดทางมะพร้าวจำหน่ายซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ ผลิตภัณฑ์มะพร้าวแก้ว น้ำพริกเผา เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยิ่งศักดิ์ คชโคตร (2551) ศึกษาเรื่อง วิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟป่า อุทยานแห่งชาติภูเรือ ผลจากการศึกษาพบว่า ชาวบ้านมีแนวคิดว่าจะละหู่บ้านควรได้ทำข้อตกลงร่วมกันในเรื่องการป้องกันไฟป่า เช่น การสร้างกฎกติการ่วมกันการชิงเผา การปรับเจ้าของพื้นที่ที่ก่อให้เกิดไฟไหม้ลุกลามทำความเสียหายให้กับพืชผลของเกษตรกรผู้อื่น และการตกลงเรื่องการแบ่งเขตแนวที่ทำกินให้ชัดเจนร่วมกัน สะท้อนความรู้สึกว่าชาวบ้านทุกคนมีสิทธิ์ที่จะช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหา พัฒนาหมู่บ้านของตนเองมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องยกหน้าที่เหล่านี้ว่าเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น

อุไร เงินมาก (2553) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการมีส่วนร่วมพัฒนาเมืองของเทศบาลตำบลต้นหยงมัส อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ประวัติความเป็นมาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมือง พบว่าเป็นตัวแทนชุมชน ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของเทศบาล ประชาคม มีส่วนร่วมของคนภายในชุมชนในครั้งอดีต ปัญหาและสาเหตุการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง ปัญหาความไม่สงบของแต่ละชุมชนเมือง ปัญหาความสามัคคี ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การขัดแย้งทางการเมือง ความจน การศึกษา ความเจ็บป่วย ส่วนสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างล่าช้า พบว่า เกิดจากการพัฒนาท้องถิ่นที่ล่าช้า งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง มีความสามารถ และเสียสละ ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน การศึกษาน้อยหรือขาดการศึกษา นโยบายไม่ชัดเจน ข้อเสนอแนะกลยุทธ์การมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในการพัฒนาเมืองของเทศบาลตำบลต้นหยงมัส พบว่า จัดทำแผนเพื่อเป็นแนวทางเพื่อที่จะพัฒนาลำดับความสำคัญก่อนหลัง แล้วดำเนินการ กำหนดนโยบายที่ชัดเจน ค้นปัญหาอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น สร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในชุมชน สร้างจิตสำนึกในการรักชุมชน ทำ Swot Analysis เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์จัดเวทีประชาคมและสร้างกลยุทธ์การมีส่วนร่วม

ชลธิชา อัสวจำรูญ (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในดำเนินการ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการมีส่วนร่วมเพื่อการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ท่อระบายน้ำ อยู่ในระดับมาก มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลชุมชนเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทาง และแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสุดท้าย

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้ ประชาชนได้ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล/ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ร่วมเป็นกรรมการในการตรวจรับการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจรับงาน ตามแผนงานโครงการของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เข้าร่วมกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมปฏิบัติงานที่ได้รับการขอความช่วยเหลือเมื่อมีกิจกรรมทางด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอย การรณรงค์ลดภาวะโลกร้อน/ การปลูกต้นไม้ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมา มีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา วัฒนธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางคมนาคมในตำบล เช่น ถนน อยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากโครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน สนับสนุนผู้ยากไร้/ ด้อยโอกาส และพิการ การป้องกันโรคระบาดต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสุดท้าย

4. ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ด้านการติดตามและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง/ ตรวจสอบงานตามแผนงาน/ โครงการของเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

อันดับแรก รองลงมา ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานของเทศบาลตามแผนงาน/โครงการของเทศบาลอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับสุดท้าย

ถวิล ชูดวง (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการป้องกันโรคเอดส์ : กรณีศึกษาเครือข่ายเยาวชน ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

1. ปัจจัยภายใน ส่วนใหญ่แล้วเยาวชนต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อยากรพัฒนาเครือข่ายเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง ต้องการเป็นที่ยอมรับทั้งในกลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้ใหญ่ในชุมชน ต้องการความภาคภูมิใจจากการได้คิดแผนงานและกิจกรรมเอง

2. ปัจจัยภายนอก ส่วนใหญ่เข้ามาร่วมกิจกรรมเพราะเพื่อนชวน ได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น การจัดกิจกรรมช่วงวันหยุด และช่วงปิดเทอม ได้รับการสนับสนุนจากพี่เลี้ยงเครือข่ายและกลุ่มองค์กรต่างๆ

ธรรศธรณ์ ชันติพันธกุล (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน : กรณีศึกษาบ้านดินเป็ด อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าการมีส่วนร่วมของบ้านดินเป็ด 1. ด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ทำให้มีแผนพัฒนาหมู่บ้านที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล และเครื่องมือในการพัฒนาได้ 2. ด้านการปฏิบัติตามแผน อยู่ในระดับมาก โดยใช้เวทีประชาคม และเวทีชุมชนหมู่บ้านเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกระบวนการมีส่วนร่วม และ 3. ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยใช้เวทีชุมชนของกิจกรรม และเวทีประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน ในการกำหนดแนวทางจัดสรรผลประโยชน์ และตรวจสอบแนวทางจัดสรรผลประโยชน์ ให้ไปเป็นไปตามที่กำหนด

ประกาศิต สิริเมโธ (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่าการมีส่วนร่วมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.65 รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.62 และมี 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 กับด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.51 ตามลำดับ

ประพันธ์ มโนขมภู (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านทาป่าเปา ตำบลแม่ทาปาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ผู้ให้ข้อมูลให้ความสำคัญในระดับมากทุกๆประเด็น คือ 1. ด้านการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน 2. ด้านการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน 3. ด้านการรับผลประโยชน์ร่วมกัน 4. ด้านปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน และ 5. ด้านการวางแผนดำเนินงานอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามลำดับ

ด้านปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วม โดยรวมในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาถึงปัญหาการดูแลป่าไม้ในอดีตที่ยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่ และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาด้านป่าไม้ที่ถูกบุกรุกทำลายที่เกิดขึ้นในอดีต ตามลำดับ

ด้านการวางแผนดำเนินงานอนุรักษ์ป่าชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การพิจารณาการกำหนดพื้นที่ป่าชุมชน การมีส่วนร่วมพิจารณาพื้นที่ปลูกป่าในบริเวณชุมชน และการมีส่วนร่วมพิจารณากำหนดบดขยี้พืชผู้ฝ่าฝืนตามลำดับ

ด้านการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมปลูกป่า การมีส่วนร่วมเพาะกล้าไม้ การมีส่วนร่วมการทำแนวกันป่าชุมชน การมีส่วนร่วมทำแนวเขตป่าชุมชน และการดูแลรักษาเครื่องหมายป้ายแสดงอาณาเขตของป่าชุมชน ตามลำดับ

ด้านการรับผลประโยชน์ร่วมกันชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การมีส่วนร่วมการติดตาม ควบคุมการดำเนินกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชน และการมีส่วนร่วมของการพิจารณาถึงผลประโยชน์ร่วมกันจากกิจกรรมตามลำดับ

ด้านการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็น การพิจารณาถึงผลดี ผลเสีย ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน

ประเดิม แพทย์รัง (2556) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมมีภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย สรุปได้ดังนี้

อันดับที่ 1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมการพัฒนาท้องถิ่น อันดับที่ 2. ความผูกพันกับท้องถิ่น อันดับที่ 3. ความเข้มแข็งของเครือข่ายในชุมชน อันดับที่ 4. อิทธิพลของผู้นำ

พงษ์ปกรณ์ สิงห์เขตวิทยบุญ (2556) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเพ จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเพ ดังนี้

1. การรับรู้การประชาสัมพันธ์
2. บทบาทผู้นำ
3. กิจกรรมสันตนาการ
4. จิตสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม
5. รูปแบบการจัดเก็บขยะ
6. ความพร้อมของอุปกรณ์รองรับ

วุฒิชัย เร่งพัฒนพิบูล (2555) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่าโดยรวม และรายด้านมีระดับอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อย พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มาจัดกิจกรรมในชุมชนเปิดโอกาสให้ท่านได้มีส่วนในการรับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในกิจกรรมนั้น อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของยาเสพติด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 บุคคลที่มีอิทธิพล และมีอำนาจในชุมชนของท่าน มีผลต่อการตัดสินใจในการ ดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ท่านมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจกับหน่วยงานที่จัดกิจกรรมเพื่อชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และ ความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่าข้อในการดำเนินงานป้องกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของท่านหน่วยงานที่รับผิดชอบมีนโยบายให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รองลงมา ท่านนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติในชุมชนของท่านอย่างจริงจัง เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ท่านยินดีสนับสนุนด้านการเงิน วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ท่านได้ช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ด้วยการใช้สื่อ เช่น เอกสารโปสเตอร์ หรืออื่น ๆ ร่วมในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และ ท่านได้มีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนในการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากมากไปน้อยพบว่าข้อผลประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมจะส่งผลดีต่อสังคมและชุมชนของท่าน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จะทำให้ทุกครัวเรือนในชุมชนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ภายหลังจัดกิจกรรมมีการกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหมู่บ้านขึ้นใหม่ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ท่านคิดว่าตัวท่านและครอบครัวได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจะเกิดประโยชน์ต่อชุมชน อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

(Research Methodology)

การศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยทำการเก็บข้อมูลในส่วนของการเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย และปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.1.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ของชุมชนในปัจจุบัน และสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกกลุ่มชุมชนหนองสาหร่ายที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วม จำนวน 13 คน ดังนี้

1. นายพลวิศ วรรณะ (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4)
2. นายแรม เชียงกา (ประธาน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง)
3. นายบุญมี เนตรสว่าง (ประธาน กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ)
4. นางบุญนำ ผิวผ่อง (ประธาน โรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทอง)
5. นางสาว จุฑารัตน์ มั่นศรีจันทร์ (เลขานุการกลุ่ม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง)
6. นางกฤษา เชียงกา (กรรมการ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง)
7. นางสาวถวัลย์ เชียงฉิน (สมาชิก โรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทอง)
8. นางสาวกวี จิตนิยม (สมาชิก โรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทอง)
9. นางสาว วรกาญจน์ แก้วประสาน (สมาชิก สถาบันการเงินและธนาคารความดี)
10. นางธัญมน วิลลา (สมาชิก สถาบันการเงินและธนาคารความดี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. นายบุญชู สมคิด	(สมาชิก กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้กวาดทางมะพร้าว)
12. นายจรัญ เสือผู้	(สมาชิก กลุ่มเบเกอรี่)
13. นางสาวเวียน โพธิ์ศรี	(สมาชิก กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ)

3.1.2 เครื่องมือการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
2. สมุดจดบันทึกข้อมูล
3. กล้องถ่ายรูปเพื่อเก็บรายละเอียด

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ผู้วิจัยเคยฝึกงานกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนหนองสาหร่าย จึงทำการติดต่อ ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการติดต่อ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มชุมชนหนองสาหร่ายที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในหมู่ต่างๆ
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาก่อนที่จะมาเป็นชุมชนหนองสาหร่ายในปัจจุบันและวิธีแก้ไข และแนวทางในอนาคตที่สามารถทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น
3. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม
4. การจดบันทึกย่อขณะที่กำลังสังเกตหรือทันทีหลังสังเกต
5. การศึกษาจากเอกสารที่มีการบันทึกไว้ หรือที่มีการศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยได้ทำการค้นคว้าเอกสารจากสถาบันการศึกษา วารสาร อินเทอร์เน็ต ฯลฯ

3.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาความสัมพันธ์ และเชื่อมโยง และสรุปข้อมูลนำมาเขียนในลักษณะบรรยายหรือพรรณนา ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

3.2.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ คือ สมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย มีจำนวนประชากรทั้งหมด 176 ครัวเรือน ผู้วิจัยจึงเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดเป็นเกณฑ์ โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจาก สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% ดังสูตรของ Taro Yamane (1967) ขนาดของกลุ่มเป้าหมายที่เมื่อแทนค่าสูตรของ Taro Yamane คำนวณได้เท่ากับ 122 ครัวเรือน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงสำรองกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 13 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้นจำนวน 135 ครัวเรือน

3.2.2 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพและบริบทชุมชน โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งได้แนวทางการสร้างแบบสอบถามจากวิทยานิพนธ์ของ ประกาศิต สิริเมโธ (2556) มีทั้งหมด 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย
- ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนหนองสาหร่าย
- ตอนที่ 3 เทคนิคการมีส่วนร่วมที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกลุ่มได้ดีที่สุด

3.2.3 วิธีการทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นเพื่อให้ได้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามที่มีคุณภาพก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2 ลักษณะคือ

3.2.3.1 ความเที่ยงตรง (Validity) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ประธานที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2.3.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยก่อนเก็บแบบสอบถามได้ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับชาวบ้านในชุมชนหนองสาหร่ายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.90 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.70 - 1.00 แสดงว่าเครื่องมือวิจัยมีคุณภาพ และจึงนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนามต่อไป

3.2.4 วิธีรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง และความช่วยเหลือจากกรรมการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดย

ได้ทำการเก็บข้อมูลในขณะที่มีการประชุมของแต่ละหมู่บ้านในช่วงต้นเดือน เนื่องจากมีสมาชิกที่มีส่วนร่วมกับชุมชนเข้ามาประชุม จึงทำให้สะดวกในการเก็บข้อมูล

3.2.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ประกอบไปด้วยสถิติที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วอธิบายประกอบการนำเสนอในรูปแบบตาราง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วม และความสำคัญของเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า ตามวิธีของ Likert คือ กำหนดการวัดแบบ Rating Scale โดยวัดระดับ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้ค่าเท่ากับ	5 คะแนน
มาก	กำหนดให้ค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้ค่าเท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	กำหนดให้ค่าเท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้ค่าเท่ากับ	1 คะแนน

กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเห็นในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

การศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบคำอธิบายประกอบกับตารางแสดงผลในการนำเสนอตามลำดับหัวข้อ โดยผลการศึกษสามารถจำแนกออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

4.1 เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า

4.1.1 สถานการณ์การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน คิดว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายประสบความสำเร็จ ซึ่งมีปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ 1. มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง 2. ภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันจึงมักให้ความช่วยเหลือกันเสมอ ซึ่งมีปัญหาทะเลาะกันบ้างในอดีต แต่ทุกคนก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อชุมชนเพราะมีประโยชน์ร่วมกัน

“...ชุมชนหนองสาหร่ายนั้นมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง โดยผู้นำของแต่ละหมู่จะมาประชุมกันเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านและกลุ่มอยู่เสมอ และผู้นำนั้นต้องทำให้ตัวเองเป็นที่เชื่อถือของชาวบ้าน ชาวบ้านถึงจะให้ความร่วมมือ...” (ธัญมน วัลลา. สัมภาษณ์)

“...ภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันจึงมักให้ความช่วยเหลือกันเสมอ ซึ่งแต่ละคนนั้นไม่ได้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดจึงทำให้มีปัญหาทะเลาะกันบ้างในอดีต แต่ทุกคนก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อชุมชนเพราะมีประโยชน์ร่วมกัน...” (จุฑารัตน์ มั่นศรีจันทร์. สัมภาษณ์)

“...สถานการณ์การมีส่วนร่วมในชุมชนนั้นยังไม่ถึงขั้นที่ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งหมด ซึ่งผ่านมาได้พยายามหาทางที่จะให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ทั้งหมด โดยในปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทของคนในชุมชนหนองสาหร่ายได้เป็น 3 ประเภทคือ 1. หัวใจใจสู้ 20% 2. รอดูที่ทำ 57% และ 3. ไม่เอาไหนเลย 23%...” (แรม เชียงกา. สัมภาษณ์)

4.1.2 เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเทคนิคที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถแบ่งได้ 5 เทคนิค คือ 1. เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม 2. เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน และสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก 3. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4. เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรม เป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และ 5. เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน

1.เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม

“...การที่ชาวบ้านในชุมชนหนองสาหร่ายรู้สึกอยากเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีแรงจูงใจคือ ชาวบ้านธรรมดาเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน คือ สามารถกู้เงินได้ ซึ่งเป็นเงินที่มาจากสถาบันการเงินของชุมชน โดยไม่ต้องมีวิธีการกู้ที่ยุ่งยากเหมือนธนาคารอื่นๆ...” (ภุษา เชียงกา. สัมภาษณ์)

“...ที่โรงงานน้ำดื่มของเรานั้นการเข้ามาเป็นสมาชิกของโรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทอง จะสามารถถือหุ้นได้โดยราคาหุ้นละ 100 บาท ได้ผลตอบแทน ร้อยละ 10 บาทต่อปี และยังสามารถกู้ยืมเงินจากกลุ่มได้ 5,000 – 10,000 บาท ในอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 9 บาทต่อปี ซึ่งถ้าทำการเปิดหุ้นจะทำให้มีคนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทองมากยิ่งขึ้น...”(บุญนำ ผิวผ่อง. สัมภาษณ์)

เทคนิคการเข้าถึงเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่มนั้น มีผู้นำในชุมชนร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ โดยดำเนินการผ่านสถาบันการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย ภายใต้หลักคิดที่ใช้ความสามารถพลหนี้ได้บ้างรายไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเมื่อได้ดำเนินการโครงการนี้ขึ้น ทั้งนี้ผู้ที่ทำการประเมินจะเป็นผู้นำในแต่ละหมู่ ซึ่งพบว่า สมาชิกชุมชนตำบลหนองสาหร่ายได้มีโอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้นและมีความสุขเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ชุมชนตำบลหนองสาหร่ายได้กำหนดยุทธศาสตร์ชุมชนอยู่ดีมีสุขตำบลหนองสาหร่าย โดยมีการกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัดความดีของชุมชนตำบลหนองสาหร่ายขึ้น ประกอบด้วย 22 ความดี 63 ตัวชี้วัด (ตารางที่ 4.1) ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เกณฑ์/ตัวชี้วัดความดี/คนดี ตามยุทธศาสตร์ชุมชนอยู่ดีมีสุข

ลำดับ	ความดีในชุมชน	เกณฑ์/ตัวชี้วัด/การประเมิน
1	ผู้นำดี/ผู้ตามดี -ผู้นำโดยตำแหน่ง -ผู้นำตามธรรมชาติ	1. คิดดี พูดดี ทำดี เป็นประโยชน์โดยรวมต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ(ได้รับการรับรองหรือเกียรติบัตร) 2. ซื่อสัตย์ มุ่งมั่น ตั้งใจจริง ทำงานโปร่งใส (ประเมินโดยประชาชนปีละ 1 ครั้ง) 3. เสียสละ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ รับผิดชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	ความดีในชุมชน	เกณฑ์/ตัวชี้วัด/การประเมิน
2	สุขภาพดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง (มีการป้องกันควบคุมโรค/เจ็บป่วยดูแลอย่างดี) 2. จิตใจผ่องใสไม่เป็นโรคเครียด โรคซึมเศร้า (มีการดูแลสุขภาพร่างกายตามช่วงวัยอายุ) 3. ร่างกายไม่มีกลิ่นเหม็น 4. เครื่องแต่งกายสะอาด 5. บ้านเรือนสะอาดเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกบริเวณบ้าน (ตามเกณฑ์บ้านน่าอยู่) 6. ช่วยทำความสะอาดในหมู่บ้านอย่างน้อย 6 ครั้งต่อปี 7. การบริโภคอาหาร (น้ำหนักตามเกณฑ์ อายุ วัยส่วนสูง) 8. การออกกำลังกายสม่ำเสมอ (ทำต่อเนื่อง 30 นาทีและสะสม)
3	อาชีพดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพสุจริต (ไม่ผิดกฎหมาย) 2. มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว (ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 23,000 บาทต่อปี) 3. ไม่เป็นคนว่างงาน (ประเมินโดยองค์กรการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย)
4	กลุ่มองค์กรดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการรวมกลุ่มกันทำงานและสามารถแก้ไขปัญหาได้ 2. มีโครงสร้างการบริหารและมีคณะกรรมการ 3. มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน (ประเมินโดยสภาผู้นำองค์กรชุมชนตำบล) 4. ผ่านการยอมรับของชุมชน (สภาองค์กรชุมชนรับรองสถานภาพ)
5	สวัสดิการดี (ดูการมี/เข้าร่วมของผู้นำ ประชาชน กลุ่มองค์กร หมู่บ้าน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีกองทุนสวัสดิการของชุมชน 2. จัดสวัสดิการโดยชุมชนเป็นแกนหลัก 3. ครอบคลุมทุกคน ครบวงจรชีวิตตั้งแต่เกิดถึงตาย 4. เท่าเทียม/เสมอภาคกัน (ประเมินโดยกองทุนสวัสดิการ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ความดีในชุมชน	เกณฑ์/ตัวชี้วัด/การประเมิน
6	ครอบครัวดี (ครอบครัวอบอุ่น)	1. อาชีพสุจริต (ไม่ผิดกฎหมาย) 2. มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว (ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 23,000 บาท ต่อปี) 3. ไม่มีคนว่างงาน (ประเมินโดยองค์การการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย)
7	สามัคคีดี	1. ไม่มีการทะเลาะวิวาทในชุมชน 2. ร่วมมือกันทำงานส่วนรวมเสร็จตามเวลาที่กำหนด
8	จิตใจดี	1. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (บริจาคให้วัด โรงเรียน ชุมชน สาธารณะ) 2. มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
9	มีสัจจะ	1. ซื่อตรง (ยืมเงิน/กู้เงินชำระคืนตามกำหนดเวลา) (ประเมินโดยแหล่งทุนและกองทุนต่าง ๆ)
10	เรียนรู้ดี	1. อายุ 7 ปีขึ้นไปร้อยละ 90อ่านและเขียนภาษาไทยได้ (ประเมินโดยผู้นำ) 2. มีเรื่องเรียนรู้ในชุมชนอย่างน้อย 2 เรื่อง (ประเมินโดยชุมชน กลุ่มโรงเรียน) 3. มีการเพิ่มเติมหลักสูตรท้องถิ่นสอนในโรงเรียนอย่างน้อยที่ละ 1 หลักสูตร
11	มีความกตัญญูดี	1. เลี้ยงดูเอาใจใส่พ่อแม่ (สอบถามคนข้างบ้านอย่างน้อย 2 บ้าน) 2. ดูแล เชื้อฟิง เคารพ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่ ป้า น้ำ อา
12	ปฏิบัติตามระเบียบ/ กฎหมาย	1. ไม่ทำผิดกฎหมาย (ดูข้อมูลจากตำรวจ) 2. ปฏิบัติตามระเบียบของหมู่บ้าน/ตำบล (ดูข้อมูลจากหมู่บ้าน) 3. ระเบียบกลุ่มองค์กร (ดูข้อมูลจากกลุ่ม)
13	ประพฤติตนอยู่ใน ศีลธรรมอันดี	1. ศีล 5 ข้อ ระยะเวลา 1 เดือนละเมิดไม่เกิน 3 ข้อ 2. ตักบาตร/ทำบุญ อย่างน้อย 12 ครั้ง/ปี
14	ประหยัด/อยู่แบบพอเพียง	1. ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย (จดบันทึกรายจ่ายแล้วลดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยลงได้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5) 2. ใช้น้ำ ไฟ อย่างประหยัด (ค่าน้ำ-ค่าไฟฟ้าลดลง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ความดีในชุมชน	เกณฑ์/ตัวชี้วัด/การประเมิน
15	การเก็บออมดี	1. มีการออมเงินฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เป็นประจำอย่างน้อย 20 บาทต่อเดือนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 2. มีการออมเงินฝากไว้กับสถาบันการเงินชุมชนเป็นประจำอย่างน้อย 100 บาทต่อเดือน (ประเมินโดยองค์การการเงินชุมชนตำบลหนองสาหร่าย)
16	นิยมไทยใช้ของไทย	1. ร้องเพลงชาติไทย/ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติไทย (ทุกครั้งยกเว้นมีภารกิจ) 2. ใช้ผลิตภัณฑ์ของชุมชน 10% ของผลิตภัณฑ์ที่เคยใช้อย่างน้อย 50 % ครั้วเรือน
17	มีวิถีชีวิตตามหลัก ประชาธิปไตย	1. ยอมรับและปฏิบัติตามเสียงข้างมาก 2. เคารพและปฏิบัติตามมติที่ประชุม (ประเมินโดยประชาคม) 3. การใช้สิทธิ์ออกเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับ
18	มีวินัยดี	1. ปฏิบัติตามลำดับก่อนหลัง (เข้าคิว) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร (คาดเข็มขัด-ใส่หมวกนิรภัย)ไม่เคยถูกจับกุม
19	ตรงเวลา	1. การเข้าประชุม/นัดหมาย (ลงเวลาที่ประชุม) 2. การมาทำงาน (ลงเวลาที่ทำงาน/โรงเรียน)
20	การละเว้นสิ่งเสพติดและ อบายมุข	1. ไม่เสพยาเสพติด (ยาบ้า ยาเค ยาอี เฮโรอีน) 2. ไม่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ 3. ไม่ดื่มสุรา (ในเวลาทำงานและขับรถ) 4. ไม่เล่นการพนัน (ไพ่ ไฮโล กำถั่ว ฯ หวยเถื่อน)
21	มีมารยาทและวัฒนธรรม ไทยที่ดี	1. การไหว้ 2. การเคารพผู้อาวุโส 3. การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีไทยในวันต่าง ๆ อย่างน้อย 5 ครั้งต่อปี
22	การมีส่วนร่วมดี	1. เข้าร่วมประชุมหมู่บ้านอย่างน้อยปีละ 8 ครั้ง 2. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอย่างน้อยปีละ 12 ครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผ่านเกณฑ์ 11 ข้อ ตัวชี้วัดรวม 26 ข้อ กู้เงินสถาบันการเงินชุมชนฯ ไม่ต้องใช้คนค้ำประกัน คือข้อ 3, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 20, 22
- ผ่านเกณฑ์ 15 ข้อ ตัวชี้วัดรวม 42 ข้อ กู้เงินสถาบันการเงินชุมชนฯ ไม่ต้องใช้คนค้ำประกันและวงเงินกู้ไม่เกิน 10,000 บาท ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย คือข้อ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 22
- ผ่านเกณฑ์ 18 ข้อ ตัวชี้วัดรวม 49 ข้อ กู้เงินสถาบันการเงินชุมชนฯ ไม่ต้องใช้คนค้ำประกันและวงเงินกู้ไม่เกิน 15,000 บาท ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย คือข้อ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20, 22
- ผ่านเกณฑ์ 22 ข้อ ตัวชี้วัดรวม 63 ข้อ กู้เงินสถาบันการเงินชุมชนฯ ไม่ต้องใช้คนค้ำประกันและวงเงินกู้ไม่เกิน 20,000 บาท ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย คือ ผ่านเกณฑ์ ข้อ 1 ถึง ข้อ 22 ครบทุกข้อ
- ระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ครั้งละ 12 เดือน ทยอยไม่เกิน 2 ครั้ง

2. เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก

“...โดยปกติแล้วการมีผลประโยชน์ทำให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งชุมชนหนองสาหร่ายมีการสนับสนุนสวัสดิการและปัจจัยพื้นฐานที่ดีกว่าสำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เรื่องนี้เคยทำให้เกิดปัญหา เพราะทุกคนนั้นต้องการสวัสดิการที่เท่าเทียมกันทั้งหมด ทั้งผู้ที่เป็นสมาชิก และไม่ได้เป็นสมาชิก ผู้นำและคณะกรรมการภายในชุมชน จึงต้องมีการตั้งกฎขึ้นมาในการรับสวัสดิการ เพื่อความเป็นระเบียบ...” (ธัญมน วัลลา. สัมภาษณ์)

“...ชุมชนหนองสาหร่าย หมู่ 4 ของเรามีสถาบันการเงินและธนาคารความดีได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านถึงจะไม่ได้เป็นสมาชิกทั้ง 100% แต่มีเรื่องสวัสดิการที่ดึงคนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งยังมีภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือกลุ่มในเรื่องของสหกรณ์การเงิน...” (วรกาญจน์ แก้วประสาน. สัมภาษณ์)

“...ปัจจุบันมีชาวบ้านให้ความสนใจในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้นกว่าเดิม โดยการที่ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมเพราะจะมีสวัสดิการที่ดีกว่าเรื่องเงินที่ได้รับตอบแทน คือ สวัสดิการผู้สูงอายุและเยาวชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความเป็นอยู่ของคนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมดีขึ้นไปอีกระดับ...” (สังเวียน โพธิ์ศรี. สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ชุมชนหนองสาหร่ายมีเกณฑ์การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการของชุมชนหนองสาหร่าย โดยสมาชิกต้องเป็นคนที่มีสำเนาทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลหนองสาหร่ายหรือหากย้ายมาใหม่ต้องย้ายมาไม่น้อยกว่า 6 เดือน สมาชิกต้องออมเงิน 350 บาท ต่อคนต่อปี เงินออมส่วนหนึ่งคิดเป็น 30% จะนำไปลงทุนร่วมในธุรกิจชุมชน เพื่อให้เงินกองทุนออกเงยขึ้นมาจากเดิม และจะนำไปจัดสวัสดิการต่อไป (ตารางที่ 4.2) ดังนี้

- เด็กเกิดใหม่ ทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลหนองสาหร่าย จำนวน 1,000 บาท เป็นเงินเข้าธนาคารชุมชนหรือกลุ่มออมทรัพย์

- ผู้สูงอายุ ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 100 บาท ให้แต่ละหมู่บ้านพิจารณาความเหมาะสม
- ผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส ได้รับเบี้ยยังชีพ เดือนละ 100 บาท (ครอบคลุมทุกคน)
- เด็กติดเชื้อเอชไอวี ได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 200 บาท
- เสียชีวิต เบื้องต้นตั้งไว้ 6,000 บาท (จะรวมสวัสดิการเสียชีวิตทั้งตำบลให้เป็นทีเดียว)
- การศึกษา โรงเรียนจะได้รับบริจาคเงินและสิ่งของประจำปีตลอด เด็กนักเรียนได้ที่เป็นสมาชิกจะได้รับทุนการศึกษาทุกคน
- สาธารณประโยชน์ จัดซื้ออุปกรณ์จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น บริจาค โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียง สร้างหอกระจายข่าว ศาลาอเนกประสงค์ ที่ทำการกองทุน และจัดงานบุญ งานประเพณีต่างๆ
- ทุนการบำรุงบุตรในครรภ์ ไม่น้อยกว่า 300 บาท/ครรภ์
- คุ้มกันเพื่อการศึกษาไม่คิดดอกเบี้ย
- ทุนประกอบอาชีพ ดอกเบี้ยต่ำ/ที่ดินทำกิน 2 ไร่/ครอบครัว
- ทุนประกอบอาชีพ คนดีศรีชุมชน ไม่คิดดอกเบี้ย
- สมาชิกสมทบเงินเข้ากองทุนคนละ 400 บาทต่อปี

ตารางที่ 4.2 การมอบสวัสดิการให้กับสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

ระยะเวลา การเป็น สมาชิก	การ เกิด	ช่วงอายุ การศึกษา	แต่ง งาน	เจ็บป่วย	อายุ 65 ปี/ ผู้สูงอายุ	เสียชีวิต
1 – 5 ปี	1,000 บ.	-	-	50 บ./คืน	-	6,000 บ.
5 – 10 ปี	1,000 บ.	50 บ./ด.	2,000 บ.	100 บ./คืน	100 บ./ด.	8,000 บ.
11 – 15 ปี	1,000 บ.	100 บ./ด.	2,000 บ.	150 บ./คืน	200 บ./ด.	10,000 บ.
16 – 20 ปี	1,000 บ.	150 บ./ด.	2,000 บ.	200 บ./คืน	300 บ./ด.	12,000 บ.
21 – 25 ปี	1,000 บ.	200 บ./ด.	2,000 บ.	250 บ./คืน	400 บ./ด.	14,000 บ.
26 – 30 ปี	1,000 บ.	วัยการศึกษา	2,000 บ.	300 บ./คืน	500 บ./ด.	16,000 บ.
31 – 35 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	600 บ./ด.	18,000 บ.
36 – 40 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	700 บ./ด.	20,000 บ.
41 – 45 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	800 บ./ด.	20,000 บ.
46 – 50 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	900 บ./ด.	20,000 บ.
51 – 55 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,000 บ./ด.	20,000 บ.
56 – 60 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,100 บ./ด.	20,000 บ.
61 – 65 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ระยะเวลา การเป็น สมาชิก	การเกิด	ช่วงอายุ การศึกษา	แต่ง งาน	เจ็บป่วย	อายุ 65 ปี/ ผู้สูงอายุ	เสียชีวิต
66 – 70 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
71 – 75 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
76 – 80 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
81 – 85 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
86 – 90 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
91 – 95 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.
96 – 100 ปี	1,000 บ.	-	2,000 บ.	300 บ./คืน	1,200 บ./ด.	20,000 บ.

3. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิก และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างแรงจูงใจโดยให้รางวัล เพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การให้โลรางวัลกับสมาชิกที่เป็นลูกกตัญญูดูแลพ่อแม่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นและเป็นการยกย่องผู้ที่ทำความดี เป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับคนที่ทำความดี ซึ่งช่วงเวลาที่มอบรางวัลส่วนใหญ่จะเป็นในช่วงวันพ่อแห่งชาติ และวันแม่แห่งชาติ และอีกทั้งยังมีรางวัลให้กับผู้ที่กลับตัวกลับใจจากเป็นคนที่ไม่ทำงานดีดีสุรา สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นในชุมชน เพื่อให้เขาเกิดเห็นคุณค่าในตัวเองและรู้สึกที่ทุกคนสนใจและให้ความสำคัญกับเขาในการทำความดีและการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชุมชน

“...ชุมชนหนองสาหร่าย หมู่ 7 กลุ่มน้ำหมักชีวภาพภายในชุมชนมีคนให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วม 98% ส่วนอีก 2 % ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากทำงานบริษัท โดยการดึงให้คนเข้ามามีส่วนร่วมเราต้องให้ความสำคัญกับตัวบุคคลเสียก่อน โดยทำให้เขารู้สึกเด่น มีคุณค่า และมีความสำคัญต่อกลุ่ม...”(บุญมี เนตรสว่าง. สัมภาษณ์)

4. เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถ เข้ามาทำกิจกรรม เป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

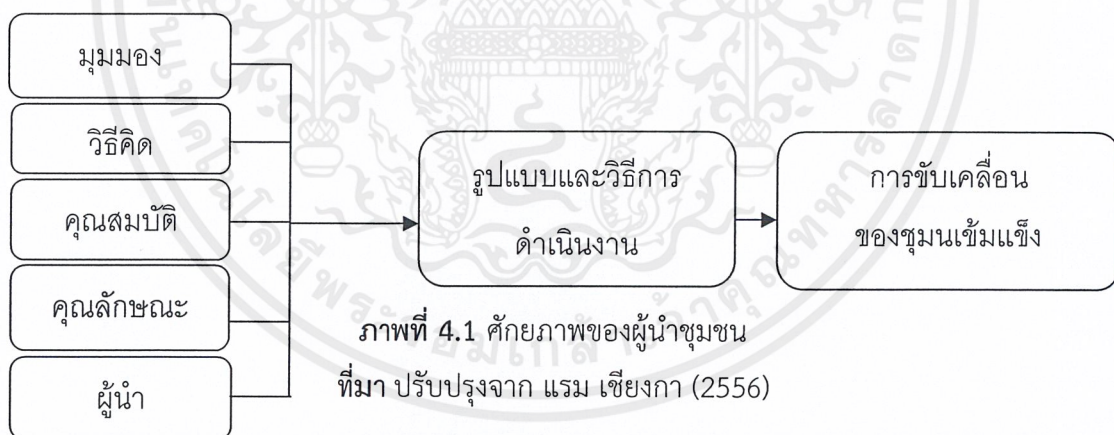
ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการที่ให้ผู้นำที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรม เป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

“...ในปัจจุบันชุมชนหนองสาหร่ายมีการพัฒนาในด้านต่างๆเพิ่มมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ซึ่งการที่ชุมชนหนองสาหร่ายประสบความสำเร็จเนื่องจาก 1.การเป็นเครือข่ายดีกันภายในชุมชน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกงาน ทุกกิจกรรม 2.บทบาทความเป็นผู้นำเป็นแรงจูงใจให้ชาวบ้านเข้ามามีเอกราชนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนร่วม ถ้าชาวบ้านเห็นคนไหนที่เขานับถือ ให้ความเคารพ ก็จะทำให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยง่าย และมีความเต็มใจ....”(แรม เชียงกา. สัมภาษณ์)

“...ภายในชุมชนหนองสาหร่ายส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติกัน ซึ่งคนในโรงงานน้ำดื่ม หนองสาหร่ายส่วนใหญ่ก็เป็นญาติกัน ส่วนตัวที่เข้ามาทำตรงนี้เพราะอยากเข้ามาช่วยงานพี่สาวซึ่งเป็น หัวหน้า ส่วนตัวเป็นสมาชิกโรงงานน้ำดื่มตราสาหร่ายทองมาเป็นเวลา 3 ปีเริ่มแรกเข้ามาทำเพราะค่า ชักชวนจากหัวหน้ากลุ่ม ซึ่งเข้ามาทำก็เพราะอยากช่วยหัวหน้ากลุ่ม ถึงจะมีอาชีพหลักปลูกข้าวโพดอยู่ แล้ว มาทำตรงนี้ก็ถือว่าเป็นอาชีพเสริมและไม่อยากทิ้งหัวหน้ากลุ่ม....”(ถวัลย์ เชียงฉิน. สัมภาษณ์)

ชาวบ้านในชุมชนได้แบ่งเป็น 9 หมู่ ในแต่ละหมู่ก็จะมีผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่มที่ แตกต่างกันไป ในการทำกิจกรรมของชุมชน หากให้ผู้นำที่ไม่ถูกใจชาวบ้านก็จะทำให้ชาวบ้านไม่สนใจ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วม แต่หากนำผู้นำที่ชาวบ้านให้ความเคารพ เกรงใจ และเชื่อถือในฝีมือการทำงาน มาเป็นผู้นำและประสานงานกับชาวบ้านในแต่ละหมู่หรือกลุ่ม ก็ส่งผลให้การทำงานรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในขณะนี้ชุมชนก็ได้ใช้วิธีนี้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆในช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งศักยภาพของผู้นำชุมชนต้องมี มุมมองและวิสัยคิดที่กว้างไกล และทันสมัยต่อโลกที่เปลี่ยนแปลงทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี รวมทั้งมีความสามารถในการมองเห็น ปัญหาขององค์กรหรือชุมชนและวิเคราะห์ปัญหาได้มีส่วน กระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาของชุมชน เป็นแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบในการดำรงชีวิต (ดังภาพที่ 4.1)

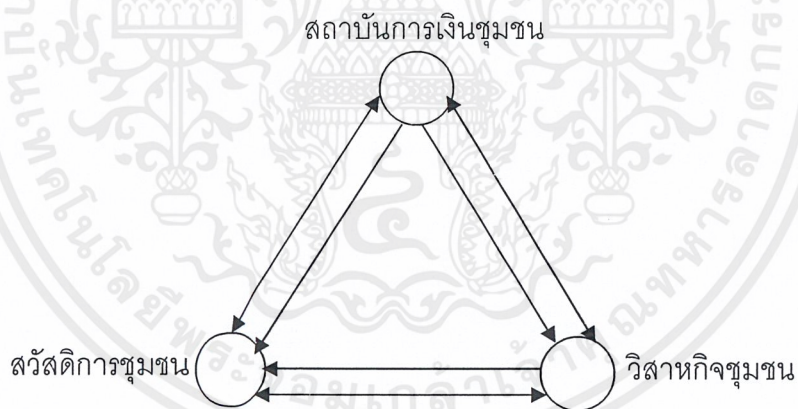
5. เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างแผนแม่บท คือ

“....การประสบความสำเร็จในการมีส่วนร่วมทุกวันนี้ เนื่องมาจากแต่ก่อนชุมชน หนองสาหร่ายมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิม 2 แบบ คือ 1.แบบเครือญาติ 2.แบบการใช้แผนแม่บทชุมชน โดย 2 สิ่งนี้เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ชุมชนหนองสาหร่ายประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วม....”(จุฑารัตน์ มั่นศรีจันทร์. สัมภาษณ์)

“...ชุมชนหนองสาหร่าย หมู่ 8 กลุ่มผลิตภัณฑท์กล้วยอบเนยและเบเกอรี่ แรกเริ่มมีผู้ที่เข้ามาปฏิบัติตามแผนแม่บทชุมชนเพียง 11 คนเพื่อเป็นการเสียสละทำให้คนอื่นเห็นผลของการปฏิบัติตามแผนแม่บทชุมชนก่อน ซึ่งในปัจจุบันได้มีผู้ให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นเรื่อยๆ ถือว่าเป็นไปตามวิธีการที่ได้วางแผนไว้...”(จรัญ เสือผู้. สัมภาษณ์)

ชุมชนหนองสาหร่ายมีการสร้างแผนแม่บทชุมชนซึ่งเป็นแผนชุมชนที่ต้องการสร้างเศรษฐกิจระดับชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้สมาชิกทุกคนในชุมชนมีโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนชุมชนและงบประมาณของภาครัฐอย่างรวดเร็ว กำหนดเป้าหมายการบริหารกิจกรรมไว้ 3 ด้าน คือ 1.การพัฒนาสถาบันการเงินชุมชน 2.การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และ 3.การพัฒนาสวัสดิการชุมชน โดยมุ่งให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของตนเองที่มีอยู่อย่างมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ การลดต้นทุนและปัจจัยการผลิตพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่ม และสร้างโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้กับชุมชน โครงการที่อนุมัติดำเนินการไปแล้วส่วนใหญ่ ได้แก่ โครงการประเภทการผลิตปุ๋ยการผลิตน้ำดื่ม น้ำยาล้างจาน การส่งเสริมกลุ่มอาชีพพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ/ต้นน้ำ พลังงานทดแทน ซึ่งทุกอย่าง ซึ่งทุกปัจจัยจะส่งผลกระทบต่อกันเสมอ (ดังภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.2 ระบบแผนแม่บทชุมชน

ทีมา แรม เชียงกา (2556)

4.2 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

4.2.1 ปัญหาอุปสรรคของการมีส่วนร่วมที่ผ่านมาและในปัจจุบันของชุมชนหนองสาหร่าย

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาของชุมชนหนองสาหร่ายซึ่งในอดีตที่ผ่านมา ชุมชนหนองสาหร่ายได้มีการทะเลาะกันระหว่างผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่ ถึงขั้นมีการทำร้ายกันซึ่งทำให้ชุมชนหนองสาหร่ายในสมัยนั้นไม่เกิดการพัฒนา และต่อมาได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีการทำสัญญาระหว่างผู้ที่มีความขัดแย้งกัน โดยให้ทุกคนลาออกจากตำแหน่งที่ตนเองมีในชุมชนทั้งหมดแล้วกำหนดว่าใครจะขึ้นมาเป็น ผู้ใหญ่บ้าน หรือตำแหน่งต่างๆในชุมชนช่วงเวลาใด ซึ่งเป็นการลดปัญหาการทะเลาะกันระหว่างผู้นำในชุมชนซึ่งเป็นวิธีการที่ได้ผลและส่งผลให้ชุมชนหนองสาหร่ายได้รับการพัฒนาที่มากขึ้น ต่อมาได้มีปัญหาหนี้สินเข้ามาในหมู่บ้านโดยที่สมาชิกในชุมชนได้ทำการยืมเงินของกองทุนไปแล้วไม่สามารถคืนได้ จึงทำให้ต้องเกิดการนำสิ่งของในครอบครองไปขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีผู้นำกลุ่มเข้ามาแก้ไขปัญหโดยให้ชาวบ้านมาปลูกต้นไม้แดง ยางนา มะฮอกกานี โดยได้เสียสละที่ดินของตนซึ่งทุกคนต้องมาดูแลและปลูกต้นไม้ให้เจริญเติบโต โดยใช้เวลาปลูก 20 ปี โดยให้ราคาต้นละ 20,000 บาท หากครบเวลาที่กำหนดแล้วจะนำต้นไม้ที่ร่วมกันปลูกไปขายเพื่อนำเงินนั้นมาชำระหนี้ นี่คือนโยบายที่เคยเกิดขึ้นในชุมชนหนองสาหร่ายซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชน แต่ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขปัญหเหล่านี้โดยการให้ ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหต่างๆ และการดำเนินกิจกรรมไปพร้อมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์ด้วยเช่นกัน ถือได้ว่าเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

4.2.2 แนวทางในอนาคตที่จะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ผู้นำชุมชนและผู้นำกลุ่ม ทั้ง 13 คน ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการที่จะพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น โดยในปัจจุบันได้มีการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเยาวชนสามารถมาทำกิจกรรมต่างๆได้โดยเกิดปัญหาน้อย และยังสามารถตั้งผู้ปกครองของตนเองเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้อีกด้วย โดยมีการประสานงานกันระหว่างผู้นำเสมอ เพื่อให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันทั้ง 9 หมู่ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นมาสัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งผู้เข้ามามีส่วนร่วมและชุมชน

4.3 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

4.3.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

ในการศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่ายพบว่า

สมาชิกชุมชนหนองสาหร่ายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.3 โดยสมาชิกมากที่สุดมีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี ร้อยละ 41.48 รองลงมาคืออายุระหว่าง 20 – 40 ปี ร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุดมีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 5.93 ตามลำดับ สถานภาพส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 71.11 และน้อยที่สุดมีสถานภาพหม้าย ร้อยละ 6.67 ระดับการศึกษาของผู้ที่ศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.70 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 26.67 และน้อยที่สุดคือไม่ได้ศึกษา ร้อยละ 1.48 ตามลำดับ การประกอบอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 70.37 รองลงมาคืออาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับจ้าง ร้อยละ 14.81 และอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด ร้อยละ 2.22 ตามลำดับ โดยระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 98.52 รองลงมาต่ำกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 – 10 ปี ร้อยละ 0.74 เท่ากัน และสถานภาพในชุมชนส่วนใหญ่เป็นลูกบ้าน ร้อยละ 97.04 รองลงมาเป็นผู้นำชุมชน / หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 2.96 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

รายละเอียด	จำนวน (n=135)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	32	23.70
หญิง	103	76.30
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	8	5.93
20 – 40 ปี	54	40.00
41 – 60 ปี	56	41.48
60 ปีขึ้นไป	17	12.59
3. สถานภาพ		
โสด	30	22.22
สมรส	96	71.11
หม้าย	9	6.67
4. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	2	1.48
ประถมศึกษา	86	63.70
มัธยมต้น	36	26.67
ปวช. / มัธยมปลาย	3	2.22
ปริญญาตรี	8	5.93
5. อาชีพ		
เกษตรกรรวม	95	70.37
รับจ้าง	20	14.81
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3	2.22
ค้าขาย	5	3.70
นักเรียน / นักศึกษา	12	8.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายละเอียด	จำนวน (n=135)	ร้อยละ
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	1	0.74
5 – 10 ปี	1	0.74
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	133	98.52
7. สถานภาพในชุมชน		
เป็นผู้นำชุมชน / หัวหน้ากลุ่ม	4	2.96
ลูกบ้าน	131	97.04

4.3.2 เทคนิคการมีส่วนร่วมที่ได้ผลจากการปฏิบัติจริงของชุมชนหนองสาหร่าย
จากการศึกษา พบว่า สมาชิกชุมชนหนองสาหร่ายคิดว่าเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ได้ผลจากการ
ปฏิบัติจริงของชุมชนหนองสาหร่ายคือ เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม ร้อยละ
50.37 มากที่สุด รองลงมาเทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่า ร้อยละ 28.15
และเทคนิคการสร้างธรรมนูญชุมชน ร้อยละ 0.74 น้อยที่สุด (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 เทคนิคการมีส่วนร่วมที่ได้ผลจากการปฏิบัติจริงของชุมชนหนองสาหร่าย

รายละเอียด	จำนวน (n=135)	ร้อยละ
1. เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของชุมชนหรือกลุ่ม	68	50.37
2. เทคนิคการสนับสนุนปัจจัย พื้นฐาน และสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ ไม่ได้เป็นสมาชิก	38	28.15
3. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้ รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับ สมาชิก และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม	10	7.41
4. เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความ สามารถ เข้ามาทำกิจกรรม	18	13.33
5. เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน	1	0.74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุกสาเหตุอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สาเหตุที่สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้นำมีความสามารถจึงอยากเข้ามามีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 4.55 มากที่สุด รองลงมาเป็นสมาชิกได้รับปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ค่าเฉลี่ย 4.50 และสาเหตุการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากคือ ได้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.46 น้อยที่สุด (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนหนองสาหร่าย

สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
1. เป็นสมาชิกแล้วสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนของหมู่บ้านได้	30 (22.22)	96 (71.11)	9 (6.67)	0.515	4.47 (มาก)
2. เป็นสมาชิกได้รับปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก	6 (4.44)	55 (40.74)	74 (54.81)	0.584	4.50 (มากที่สุด)
3. ได้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง	8 (5.93)	57 (42.22)	70 (51.85)	0.608	4.46 (มาก)
4. ผู้นำมีความสามารถ	2 (1.48)	57 (48.15)	76 (50.37)	0.529	4.55 (มากที่สุด)
5. ปฏิบัติตามแผนแม่บทชุมชน	2 (1.48)	68 (50.37)	65 (48.15)	0.530	4.47 (มาก)
รวม				0.553	4.49 (มาก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.4 ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากทั้งหมดโดย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนหรือกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.11 และการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือกลุ่มเพื่อการแก้ไขที่ตรงประเด็น ค่าเฉลี่ย 3.93 มีค่าน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
1. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ต่างๆในชุมชนเพื่อใช้ ประกอบการพิจารณาคัดเลือก กิจกรรมหรือโครงการที่ เหมาะสมกับชุมชนหรือกลุ่ม	8 (5.93)	104 (77.04)	23 (17.04)	0.468	4.11 (มาก)
2. การมีส่วนร่วมในการ ปรึกษาหารือและพิจารณา โครงการต่างๆที่อาจเกิดปัญหา ต่อชุมชนหรือกลุ่ม	15 (11.11)	96 (71.11)	24 (17.78)	0.535	4.07 (มาก)
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือ กลุ่มเพื่อการแก้ไขที่ตรง ประเด็น	26 (19.26)	93 (68.89)	16 (11.85)	0.555	3.93 (มาก)
4. การมีส่วนร่วมแสดงความเห็น คัดค้านหรือโต้แย้งเมื่อคณะ กรรมการตัดสินใจเลือกโครง การที่ไม่ตรงกับชุมชนหรือกลุ่ม	22 (16.30)	92 (68.15)	21 (15.56)	0.566	3.99 (มาก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และวางแผน	ระดับการมีส่วนร่วม			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
5. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหา และนำเสนอ ปัญหาของชุมชนหรือกลุ่ม	23 (17.04)	91 (67.41)	21 (15.56)	0.573	3.99 (มาก)
6. การมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรม ของชุมชนหรือกลุ่ม	12 (8.89)	96 (71.11)	27 (20.00)	0.528	4.11 (มาก)
7. การมีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนหรือกำหนดขั้นตอน การคัดเลือกกิจกรรมของชุมชน หรือกลุ่ม	20 (14.81)	91 (67.41)	24 (17.78)	0.572	4.03 (มาก)
8. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลใน การตัดสินใจวางแผนหรือ กำหนดขั้นตอน ของชุมชนหรือ กลุ่ม	13 (9.63)	95 (70.73)	27 (20.00)	0.536	4.10 (มาก)
รวม				0.541	4.03 (มาก)

4.3.5 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมดโดย การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.39 มีค่ามากที่สุด รองลงมาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของชุมชนหรือกลุ่มค่าเฉลี่ย 4.29 และการมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.11 มีค่าน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินงานตามแผนงานของชุมชนหรือกลุ่ม	5 (3.70)	92 (68.15)	38 (28.15)	0.511	4.24 (มาก)
2. การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของชุมชนหรือกลุ่ม	15 (11.11)	85 (62.96)	35 (25.93)	0.592	4.15 (มาก)
3. การมีส่วนในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม	2 (1.48)	97 (58.52)	54 (40.00)	0.518	4.39 (มาก)
4. การมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้เถียงอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงวัตถุประสงค์ของชุมชนหรือกลุ่ม	22 (16.30)	76 (56.30)	37 (27.41)	0.654	4.11 (มาก)
5. มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรม หรือแผนงานของชุมชนและกลุ่ม	17 (12.59)	78 (57.78)	40 (29.63)	0.629	4.17 (มาก)
6. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการต่างๆของชุมชนหรือกลุ่ม	9 (6.67)	78 (57.78)	48 (35.56)	0.584	4.29 (มาก)
รวม				0.581	4.21 (มาก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.6 ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุดโดย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยปฏิบัติตามผู้นำชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.59 มีค่ามากที่สุด รองลงมาการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การสนับสนุนผลประโยชน์จากปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติตามแผนแม่บทชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ค่าเฉลี่ย 4.57 และระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกที่มีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง ค่าเฉลี่ย 4.47 มีค่าน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
1. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากแหล่งเงินทุน ของชุมชนหรือกลุ่ม	-	65 (48.15)	70 (51.85)	0.502	4.52 (มากที่สุด)
2. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์การสนับสนุน ผลประโยชน์จากปัจจัยพื้นฐาน และสวัสดิการ	-	58 (42.96)	77 (57.04)	0.497	4.57 (มากที่สุด)
3. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการให้รางวัล เพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิก และผู้เข้ามามีส่วนร่วม	6 (4.44)	59 (43.70)	70 (51.85)	0.584	4.47 (มาก)
4. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการเข้ามา มีส่วนร่วม โดยปฏิบัติตามผู้นำ ชุมชนหรือกลุ่ม	-	55 (40.74)	80 (59.26)	0.493	4.59 (มากที่สุด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
5. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากการปฏิบัติ ตามแผนแม่บทชุมชน	1 (0.74)	56 (41.48)	78 (57.78)	0.512	4.57 (มากที่สุด)
รวม				0.517	4.54 (มากที่สุด)

4.3.7 การให้ระดับความสำคัญกับเทคนิคการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

จากการศึกษาระดับความสำคัญของเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้ในปัจจุบัน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทคนิคที่สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ค่าเฉลี่ย 4.73 มีค่ามากที่สุด รองลงมาเทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.71 และเทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน ค่าเฉลี่ย 4.67 มีค่าน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 ระดับความสำคัญกับเทคนิคการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหนองสาหร่าย

เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชน หนองสาหร่าย	ระดับความคิดเห็น			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
1. เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของชุมชนหรือกลุ่ม	1 (0.74)	37 (27.41)	97 (71.85)	0.471	4.71 (มากที่สุด)
2. เทคนิคการสนับสนุนปัจจัย พื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก	1 (0.74)	34 (25.19)	100 (74.07)	0.460	4.73 (มากที่สุด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชน หนองสาหร่าย	ระดับความสำคัญ			S.D.	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
	ปานกลาง (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	มากที่สุด (ร้อยละ)		
3. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดย ให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจ	3 (2.22)	36 (26.67)	96 (71.11)	0.511	4.69 (มากที่สุด)
4. เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความ สามารถ เข้ามาทำกิจกรรม	1 (0.74)	40 (29.63)	94 (69.63)	0.480	4.69 (มากที่สุด)
5. เทคนิคการสร้างแผนแม่บท ชุมชน	3 (2.22)	38 (28.15)	94 (69.63)	0.516	4.67 (มากที่สุด)
รวม				0.487	4.69 (มากที่สุด)

4.3.8 ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมของชุมชนหนองสาหร่าย

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมทุกด้าน พบว่า สมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.54 และด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 4.21 และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน ค่าเฉลี่ย 4.03 มีค่าน้อยที่สุด (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมของชุมชนหนองสาหร่าย

ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวม ของชุมชนหนองสาหร่าย	ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และวางแผน	4.03	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.21	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	4.54	มากที่สุด
รวม	4.26	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusion Discussion and Recommendation)

การศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย และเพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยดังนี้ รวบรวมข้อมูลประกอบด้วยการใช้ แบบสัมภาษณ์ (Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จาก ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีบทบาทในการมีส่วนร่วม และ ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยนำข้อมูล การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาก่อนที่จะมาเป็นชุมชนหนองสาหร่ายในทุกวันนี้มี ปัญหาอะไรบ้างแล้วมีวิธีแก้ไขอย่างไร และแนวทางในอนาคตที่จะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น เก็บรวบรวมมาได้มาทำการจัดระบบ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปทำแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อนำข้อมูลวิจัยที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Data) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ โดยใช้ข้อมูลสถิติเข้าพรรณนาในการ วิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พร้อมทั้งบรรยายข้อมูลเทคนิคการสร้างการมีส่วนร่วมที่ได้มา เพื่อเน้นย้ำว่าเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

5.1.1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายประสบความสำเร็จ มีปัจจัยจาก

1) มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง 2) ภายในชุมชนส่วนใหญ่นั้นเป็นเครือญาติกันจึงมักให้ความช่วยเหลือกันเสมอ ซึ่งมีปัญหาทะเลาะกันบ้างในอดีต แต่ทุกคนก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อชุมชนเพราะมีประโยชน์ร่วมกัน

5.1.1.2 เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

เทคนิคที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถแบ่งได้ 5 เทคนิค คือ

1) เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม 2) เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก 3) เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4) เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรม เป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และ 5) เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน

5.1.1.3 ปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายที่ผ่านมาและในปัจจุบัน

1) การทะเลาะกันระหว่างผู้นำในชุมชนในแต่ละหมู่ ซึ่งทำให้ชุมชนหนองสาหร่ายในสมัยนั้นไม่เกิดการพัฒนา และต่อมาได้มีการทำสัญญาระหว่างผู้ที่มีความขัดแย้งกัน เพื่อเป็นการลดปัญหาการทะเลาะกัน 2) ปัญหาหนี้สินในหมู่บ้านโดยสมาชิกในชุมชนได้กู้เงินของกองทุนไปแล้วไม่สามารถคืนได้ จึงทำให้เกิดการนำสิ่งของในครอบครัวไปขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีผู้นำกลุ่มเข้ามาแก้ไขปัญหา

5.1.1.4 แนวทางในอนาคตที่สามารถทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

ในอนาคตชุมชนหนองสาหร่ายมีแนวทางในการที่จะพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น โดยการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีการประสานงานกันระหว่างผู้นำเสมอ เพื่อให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันทั้ง 9 หมู่ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นมาสัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งผู้เข้ามามีส่วนร่วมและชุมชน

5.1.2 สภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย

การศึกษาเทคนิคการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี กับสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย จำนวน 135 ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 76.3 มีอายุมากที่สุดระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 41.5 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 71.11 มีระดับการศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 63.70 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 70.37 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ละ 98.52 มีสถานภาพในชุมชนเป็นลูกบ้าน ร้อยละ 97.04 ทั้งนี้สมาชิกชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมรายด้านดังต่อไปนี้

5.1.2.1 เทคนิคการมีส่วนร่วมที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกลุ่มได้ดีที่สุดของ ชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ส่วนมากเห็นด้วยกับเทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากที่สุด ร้อยละ 50.37 คือเทคนิคที่ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในปัจจุบัน

5.1.2.2 สาเหตุการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทุก

สาเหตุอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สาเหตุที่สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้นำมีความสามารถจึงอยากเข้ามามีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย 4.55 มากที่สุด

5.1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุดโดย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 2 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนหรือกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.11

5.1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุดโดย การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.39 มีค่ามากที่สุด

5.1.2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของสมาชิกชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุดโดย การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยปฏิบัติตามผู้นำชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.59 มีค่ามากที่สุด

5.1.2.6 การให้ความสำคัญกับเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เทคนิคที่สมาชิกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก ค่าเฉลี่ย 4.73 มีค่ามากที่สุด

5.1.2.7 ระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมสมาชิกมีความเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 ซึ่งประกอบด้วยกัน 3 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.54 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 4.21 และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.03 ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีปัจจัยที่ส่งผลให้ การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่ายประสบความสำเร็จ คือ 1) มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง 2) ภายในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกันจึงมักให้ความช่วยเหลือกันเสมอ ซึ่งมีปัญหาทะเลาะกันบ้างในอดีต แต่ทุกคนก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อชุมชนเพราะมีประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) ที่ว่าลักษณะผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการความร่วมมือ ข้อตกลงนี้ควรกำหนดขึ้นให้ชัดเจน ไม่ซับซ้อน และคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมไม่ใช่เป็นการให้การอุดหนุนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

5.2.2 เทคนิคที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถแบ่งได้ 5 เทคนิค คือ 1. เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม 2. เทคนิคการสนับสนุนปัจจัยพื้นฐาน และสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก 3. เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่มีส่วนร่วม 4. เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถเข้ามาทำกิจกรรม เป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วมด้วย และ 5. เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน ซึ่งตรงกับ วันชัย วัฒนศัพท์ (2553) ที่กล่าวว่าการทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศนปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วม หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย นั้น ยินยอมปฏิบัติตาม และรวมถึงตกลงยอมรับ ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ

5.2.3 ในอดีตที่ผ่านมา ชุมชนหนองสาหร่ายได้มีการทะเลาะกันระหว่างผู้นำชุมชนในแต่ละหมู่ ถึงขั้นมีการทำร้ายกันซึ่งทำให้ชุมชนหนองสาหร่ายในสมัยนั้นไม่เกิดการพัฒนา และต่อมาได้มีการทำสัญญาระหว่างผู้ที่มีความขัดแย้งกัน โดยให้ทุกคนลาออกจากตำแหน่งที่ตนเองมีในชุมชนทั้งหมด แล้วกำหนดว่าใครจะขึ้นมาเป็น ผู้ใหญ่บ้าน หรือตำแหน่งต่างๆในชุมชนช่วงเวลาใด ซึ่งเป็นการลดปัญหาการทะเลาะกันระหว่างผู้นำในชุมชนซึ่งเป็นวิธีการที่ได้ผลและส่งผลให้ชุมชนหนองสาหร่ายได้รับการพัฒนาที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสาคร มหาหิงค์ (2556) ได้กล่าวถึง บัณฑิต อ่อนดำ และ สามารถ ศรีจางค์ (2544) กล่าวว่าหลักสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา คือ การมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน การเปิดโอกาสให้มีความเป็นอิสระไม่ครอบงำ การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องรวมถึงมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีปัญหานี้สินเข้ามาในหมู่บ้าน โดยที่สมาชิกในชุมชนได้ทำการยืมเงินของกองทุนไปแล้วไม่สามารถคืนได้ จึงทำให้ต้องเกิดการนำสิ่งของในครอบครองไปขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีผู้นำกลุ่มเข้ามาแก้ไขปัญหาโดยให้ชาวบ้านมาปลูกต้น สักทอง ไม้แดง ยางนา มะฮอกกานี โดยได้เสียสละที่ดินของตนซึ่งทุกคนต้องมาดูแลและปลูกต้นไม้ให้เจริญเติบโต โดยใช้เวลาปลูก 20 ปี โดยให้ราคาต้นละ 20,000 บาท หากครบเวลาที่กำหนดแล้วจะนำต้นไม้ที่ร่วมกันปลูกไปขายเพื่อนำเงินนั้นมาชำระหนี้ นี่คือนโยบายที่เคยเกิดขึ้นในชุมชนหนองสาหร่ายซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชน แต่ในปัจจุบันได้มีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยการให้ ชาวบ้านในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ และการดำเนินกิจกรรมไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พร้อมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนร่วมก็จะได้รับประโยชน์ด้วยเช่นกัน ถือได้ว่าเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลียว บุรีภักดี และคณะ (2545) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของ โครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร

5.2.4 แนวทางในการที่จะพัฒนาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น โดยในปัจจุบันได้มีการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากเยาวชนสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้ โดยเกิดปัญหาน้อย และยังสามารถดึงผู้ปกครองของตนเองเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้อีกด้วย โดยมีการประสานงานกันระหว่างผู้นำเสมอ เพื่อให้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันทั้ง 9 หมู่ เพื่อให้กิจกรรมที่จัดขึ้นมาสัมฤทธิ์ผล และเกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งผู้เข้ามามีส่วนร่วมและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยาพร ธรณินทร์ (2550) ที่กล่าวว่า ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ คือ 1. ก่อรูปกลุ่มแกนนำเครือข่ายความร่วมมือรวมตัวกันของคน และกลุ่มที่มีพลังพอที่จะขับเคลื่อนความร่วมมือ ทำกิจกรรมร่วมกันของแกนนำในลักษณะทีม 2. ขับเคลื่อนการกระทำระหว่างหน่วยงาน ลดอุปสรรค เปลี่ยนระบบและโครงสร้างที่บั่นทอนการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริม “ความคิดใหม่ การกระทำใหม่ที่ดี” และ 3. การสร้างผู้นำเครือข่ายความร่วมมือรุ่นใหม่

5.2.5 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มชุมชนหนองสาหร่าย ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ด้านมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.54 โดยการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยปฏิบัติตามผู้นำชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.59 2) การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.21 โดยการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.39 มากที่สุด 3) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและวางแผนในภาพรวมสมาชิกมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.03 โดยการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนหรือกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม ค่าเฉลี่ย 4.11 มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ วุฒิชัย เร่งพัฒนพิบูล (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี พบว่าโดยรวมและรายด้านมีการมีส่วนร่วมระดับอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นเรื่อง กลยุทธ์ที่ทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้เพิ่มมากขึ้น โดยใช้พื้นที่ในการวิจัยเดิม

5.3.2 สำหรับชุมชนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆเพิ่มมากขึ้น เพื่อหาวิธีการที่จะทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น และเป็นการลดเวลาการหาวิธีการและค่าใช้จ่ายในกระบวนการต่างๆ

บรรณานุกรม

- จรรยาพร ธรณินทร์. 2550. ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเครือข่ายความร่วมมือ. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : www.moe.go.th/charuaypon/works/ppt30_charuaypon.ppt
[13 ตุลาคม 2558].
- จรัญ เสือผู้. 2559. สมาชิก กลุ่มเบเกอร์รี่. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2559.
- จุฑารัตน์ มั่นศรีจันทร์. 2558. เลขาของกลุ่ม ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558.
- เจสสิยา บุรีภักดี และคณะ. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง. นนทบุรี : โรงพิมพ์ เอส. อาร์. ฟรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ชลธิชา อัสวจำรูญ. 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลแสงอำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. 2540. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชินรัตน์ สมสืบ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/479864> [2 ธันวาคม 2558].
- ชินรัตน์ สมสืบ. 2539. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถวิล ชุตวง. 2556. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการป้องกันโรคเอดส์ : กรณีศึกษาเครือข่ายเยาวชน ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ถวัลย์ เชียงฉิน. 2559. สมาชิก โรงงานน้ำดื่มตราสหายทอง. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2559.
- ธัญมน วัลลา. 2559. สมาชิก สถาบันการเงินและธนาคารความดี. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2559.
- ธรรศธรณ์ ชันติพันธุ์กุล. 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน : กรณีศึกษาบ้านตีนเป็ด อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี. 2555. ข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอยายะเมือง จังหวัดกาญจนบุรี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://nongsarai.go.th/public/location/data/index/menu/24> [1 ธันวาคม 2558].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- บุญนำ ผิวผ่อง. 2559. ประธาน โรงงานน้ำดื่มตราสหายทอง. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2559.
- บุญมี เนตรสว่าง. 2559. ประธาน กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2559.
- ประกาศิต สิริเมธ. 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประพันธ์ มโนชมภู. 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าด้วยวิถีชุมชนกรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านท่าป่าเปา ตำบลแม่ทาปลาดุก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์พยาบาล มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประเดิม แพทย์รัง 2556. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พงษ์ปกรณ์ สิงห์เขตวิทยบุญ. 2556. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะพลาสติกออกจากขยะชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านเพ จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภูษา เชียงกา. 2558. คณะกรรมการ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558.
- ยิ่งศักดิ์ คชโคตร. 2551. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันไฟฟ้า กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติภูเรือ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://elibrary.trf.or.th/project_content/TRFN.asp?PJID=RDG50E0003 14 กุมภาพันธ์ 2559].
- เรณูมาศ รักษาแก้ว. 2557. การมีส่วนร่วมของประชาชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน [30 มกราคม 2559].
- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. 2539. ลักษณะของการปฏิบัติงานร่วมกัน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://thesis.swu.ac.th/swudis/Hi_Ed/Duangthip_W.pdf [13 ตุลาคม 2558].
- แรม เชียงกา. 2556. การศึกษาบทบาทผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา : ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- แรม เชียงกา. 2558. ประธาน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558.
- วรกาญญ แก้วประสาน. 2559. สมาชิก สถาบันการเงินและธนาคารความดี. สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2559.
- วันชัย วัฒนศัพท์. 2553. คนไทยไม่ทอดทิ้งกัน. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.

- วัฒน์รักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. 2535. การพัฒนาต้องมาจากประชาชน : ภาพประมวลของการพัฒนาประเทศ
(บางบทสรุปจากงานเวทีชาวบ้าน34). กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. 2539. การปฏิรูปราชการและการจัดการภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร : โนเบิลมีเดีย.
วุฒิชัย เร่งพัฒนพิบูล (2555) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติด: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาคร มหาหิงคุ์. 2556. ความหมายของการมีส่วนร่วม และหลักสำคัญของการมีส่วนร่วมใน
กระบวนการพัฒนา. [ออนไลน์] . เข้าถึงได้จาก : <https://www.facebook.com/techniques/posts/765832483430524> [31 มกราคม 2559].
- สังเวียน โปธิศรี. 2559. สมาชิก กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ. สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2559.
- อุไร เงินมาก. 2553. กลยุทธ์ในการมีส่วนร่วมพัฒนาเมืองของเทศบาลตำบลตันหยงมัส
อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Jeff Bezos. 2015. ทฤษฎี Two pizza rule. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.phanrakwork.com//content-8 วิธีในการสร้างความร่วมมือและประสานพลัง
ในองค์กร\(Team Collaboration\).html](http://www.phanrakwork.com//content-8 วิธีในการสร้างความร่วมมือและประสานพลังในองค์กร(Team Collaboration).html) [4 ตุลาคม 2558].
- Ramos and Fletcher . 1982. Planning for Rural Development with Popular
Participation. Ames, Iowa : Iowa State University.
- Taro Yamane. 1967. Statistics: An introductory analysis. New York : Harper and
Row.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

งานวิจัยเรื่อง เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. ตำแหน่งภายในชุมชน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

.....

.....

.....

.....

2. เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคที่ผ่านมาก่อนที่จะมาเป็นชุมชนหนองสาหร่ายในปัจจุบัน และวิธีแก้ไข

.....

.....

.....

.....

4. แนวทางในอนาคตที่สามารถทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง เทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชนหนองสาหร่าย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน
จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามด้วยการใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง () ข้อที่ตรงกับคุณลักษณะของท่าน

1.1 เพศ

() ชาย () หญิง

1.2 อายุ

() ต่ำกว่า 20 ปี () 20 – 40 ปี
() 41 – 60 ปี () 60 ปีขึ้นไป

1.3 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

() โสด () สมรส
() หม้าย () หย่าร้าง

1.4 ระดับการศึกษา

() ไม่ได้ศึกษา () ประถมศึกษา
() มัธยมต้น () ปวช. / มัธยมปลาย
() ปวส. / อนุปริญญา () ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

1.5 อาชีพ

() เกษตรกรรม () รับจ้าง
() ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ () ค้าขาย
() นักเรียน / นักศึกษา () อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

() ต่ำกว่า 5 ปี () 5 – 10 ปี
() มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.7 สถานภาพในชุมชน

() เป็นผู้นำชุมชน / หัวหน้ากลุ่ม
() ลูกบ้าน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิก ชุมชนหนองสาหร่าย
ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง ข้อความในแต่ละข้อต่อไปนี้เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชน
หนองสาหร่าย ขอให้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย
✓ ในช่อง()

ข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 หมายถึง เห็นด้วย
3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 1 สาเหตุการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกลุ่ม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	สาเหตุของการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน					
	1.1 หากเป็นสมาชิกแล้วสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน ของหมู่บ้านได้					
	1.2 หากเป็นสมาชิกแล้วจะได้รับปัจจัยพื้นฐาน และ สวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก					
	1.3 มีการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจ ให้กับสมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
	1.4 เห็นว่าผู้นำมีความสามารถ จึงอยากจะเข้ามามีส่วน ร่วม					
	1.5 ปฏิบัติตามแผนแม่บทชุมชน					

ตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและกลุ่ม

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ / วางแผน					
	1.1 ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรม หรือโครงการที่เหมาะสมกับชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.2 ท่านมีส่วนในการปรึกษาหารือ และพิจารณาโครงการต่างๆที่อาจเกิดปัญหาต่อชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนหรือกลุ่มเพื่อการแก้ไขที่ตรงประเด็น					
	1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.5 ท่านมีส่วนในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และนำเสนอปัญหาของชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.6 ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.7 ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือกำหนดขั้นตอนการคัดเลือกกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม					
	1.8 ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการตัดสินใจวางแผนหรือกำหนดขั้นตอน ของชุมชนหรือกลุ่ม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
	2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือดำเนินงานตามแผนงานของชุมชนหรือกลุ่ม					
	2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของชุมชนหรือกลุ่ม					
	2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนหรือกลุ่ม					
	2.4 ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของชุมชนหรือกลุ่ม					
	2.5 ท่านมีส่วนในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมหรือแผนงานของชุมชนและกลุ่ม					
	2.6 ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการต่างๆของชุมชนหรือกลุ่ม					
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
	3.1 ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม					
	3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาปัจจัยพื้นฐานและสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก					
	3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิกและผู้ที่มีส่วนร่วม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการที่เข้ามา มีส่วนร่วม โดยปฏิบัติตามผู้นำชุมชนหรือกลุ่มของ ท่าน					
	3.5 ท่านมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการปฏิบัติ ตามแผนแม่บทชุมชน					

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นต่อเทคนิคการมีส่วนร่วม

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ด้านเทคนิคการมีส่วนร่วมของชุมชน					
	1.1 ท่านคิดว่าเทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชน หรือกลุ่ม เป็นสิ่งที่ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วม					
	1.2 ท่านคิดว่าเทคนิคการให้ปัจจัยพื้นฐาน และ สวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก เป็นสิ่งที่ทำ ให้คนเข้ามามีส่วนร่วม					
	1.3 ท่านคิดว่าเทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัล เพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิก และผู้ที่เข้ามามีส่วน ร่วม เป็นสิ่งที่ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วม					
	1.4 ท่านคิดว่าเทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถ เข้า มาทำกิจกรรม เพื่อเป็นการดึงดูดให้คนอยากเข้ามา มีส่วนร่วมด้วย เป็นสิ่งที่ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วม					
	1.5 ท่านคิดว่าเทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน เป็น สิ่งที่ทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
หนองสาหร่าย

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ในช่อง
() ข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

3.1 ท่านคิดว่าข้อใดเป็นเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ได้ผลจากการปฏิบัติจริงของชุมชนหนองสาหร่าย
(เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อเท่านั้น)

- () เทคนิคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของชุมชนหรือกลุ่ม
- () เทคนิคการให้ปัจจัยพื้นฐาน และสวัสดิการที่ดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก
- () เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ โดยให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจให้กับสมาชิก และผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม
- () เทคนิคการให้ผู้นำที่มีความสามารถ เข้ามาทำกิจกรรม เพื่อดึงดูดให้คนอยากเข้ามามีส่วนร่วม
- () เทคนิคการสร้างแผนแม่บทชุมชน

ขอขอบคุณที่ทุกท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นาย สมกมล เชื้อพันธุ์ นักศึกษาสาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โทรศัพท์ 084 092 9942 E-mail. Ptb_sk@live.com

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายสมกมล เชื้อพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	วันพฤหัสบดีที่ 18 พฤศจิกายน 2536
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 25 ซอยสรงประภา26 ถนนสรงประภา แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพ 10210
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษา โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง มัธยมศึกษา โรงเรียนสีกัน(วัฒนานันท์อุปถัมภ์) ปริญญาตรี กำลังศึกษาที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ- ทหารลาดกระบัง
ผลงานที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. รางวัลนักกิจกรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2557 2. รางวัลนักกิจกรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2558 3. รางวัล "ผู้สร้างชื่อเสียงให้กับภาควิชาประจำปี 2559" 4. รองประธานค่ายพัฒนาชุมชน ครั้งที่ 6 “พัฒนาโรงเรียนบ้านกองม่องทะ และห้องเรียนบ้านเกาะสะเดิง” ณ โรงเรียนบ้านกองม่องทะ และห้องเรียนบ้านเกาะสะเดิง ต.ไลโว่ อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ประจำปีการศึกษา 2556 5. ประธานค่าย The First Camp “พัฒนาศาลาอเนกประสงค์ และ โรงเรียนบ้านหนองปรือกันยาง” ณ บ้านคลองมะหาด อ.ท่าตะเียบ จ.ฉะเชิงเทรา ประจำปีการศึกษา 2557 6. อุปนายกองค์การนักศึกษา ประจำปีการศึกษา 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้